

Revue Piešťany, ročník L.
Kultúrno-spoločenský štvrťročník
Dátum vydania 1. september 2014
Vydáva mesto Piešťany

Šéfredaktor:
Kornel Duffek
Redaktor:
Tibor Hlobeň

Redakčná rada:

Ing. Margita Galová (predsedníčka),
Kornel Duffek, Tibor Hlobeň,
PhDr. Vladimír Krupa,
Mgr. Drahomíra Moretová

Spolupracovali:

Ing. Ľubomír Floch,
Ing. Pavol Hauptvogel, PhD.,
Ing. arch. Peter Chudý, Mgr. Katarína
Nemcová, Mgr. Peter Remiš, Ing. Juraj
Staško st., Ing. Jozef Šimko

Foto:

Archív Balneologického múzea,
archív Trenčianskeho múzea,
Peter Brichta, archív TV JOJ,
Ing. František Debre, PhD.,
Viera Dusíková, Ing. Pavol Hauptvogel,
PhD., Ing. René Hauptvogel,
RNDr. Anton Kríštín, DrSc., Milan Kupka,
Igor Paulech, Jozef Radošínský, Prokop
Slováček, Ing. Jozef Šimko, Martin Valo

Jazyková úprava:
Kornel Duffek

Preklad nemecký jazyk:
Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

SKYPERS
JAZYKOVÁ ŠKOLA
www.skypers.sk

Grafická úprava:

Re Public group s.r.o., Piešťany

Tlač:

PN print s.r.o., Piešťany

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:
Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3
921 45 Piešťany
tel.: +421 33 7765301
fax: +421 33 7765333
mob.: +421 903 712545
e-mail: sekretariat@piestany.sk
Reg. č.: EV 396/08
IČO 00 612 031
ISSN 1210 - 1958

Revue Piešťany - Jesen 2014 - Autumn 2014 - Herbst 2014

2-5

Povedali k jubileu **Revue Piešťany** (Tibor Hlobeň)

- What was Said About **Revue Piešťany** on its Anniversary
- Gesagtes zum Jubiläum von „**Revue Piešťany**“

6-11

Návraty Juraja Slezáčka

(Juraj Staško st.)

- The Return of Juraj Slezáček
- Die Heimreisen von Juraj Slezáček

12-13

Udalosti - návštevy - stretnutia

(Tibor Hlobeň)

- Events - Visits - Meetings
- Ereignisse - Besuche - Treffen

14-15

Osvieženie hudbou - 59. Piešťanský festival (Kornel Duffek)

- Refreshing Music - the 59th Piešťany festival
- Eine musikalische Erfrischung - das 59. Festival von Piešťany

16-17

Sochy opäť prišli

letovať do Piešťan (Kornel Duffek)

- Once Again Statues Came to Piešťany for Summer Holiday
- Skulpturen während der Sommerzeit wieder in Piešťany

18-19

Lúčnici sa zapáčilo v Piešťanoch

(Drahomíra Moretová, Kornel Duffek)

- Lúčnica Take to Piešťany
- „Lúčnica“ gefällt es in Piešťany

20-22

Čachtický hrad je opäť sprístupnený (Tibor Hlobeň)

- Čachtice Castle is Once Again Open
- Burg Čachtice wieder zugänglich

23

Striebro z Paríža do Piešťan (Lubomír Floch)

- A Silver from Paris to Piešťany
- Silber aus Paris nach Piešťany

24-25

V Piešťanoch majú rozprávky svoj festival (Katarína Nemcová)

- Piešťany has its own Fairytale Festival
- In Piešťany haben Märchen ihr eigenes Festival

26-31

Archa rastlinných pokladov (Pavol Hauptvogel)

- An Ark of Plant Treasures
- Arche der pflanzlichen Schätze

32-37

Priekopníci uhorskej aviatiky v Piešťanoch (Peter Chudý)

- Aviation Pioneers of the Hungarian Kingdom in Piešťany
- Pioniere der ungarischen Aviatik in Piešťany

38-41

Spomienka na Antona Pastírka (1924 - 1986) (Kornel Duffek)

- Remembering Anton Pastirik (1924 - 1986)
- Erinnerung an Anton Pastirik (1924 - 1986)

42-46

Oskar Jakubis - bitnícky rebel (Juraj Staško st.)

- Oskar Jakubis - a Beatnik Rebel
- Oskar Jakubis - ein Rebell der Beat Generation

47-51

Na návšteve v piešťanskom rozáriu (Jozef Šimko)

- A Visit to the Piešťany Rose Garden
- Zu Besuch im Rosarium von Piešťany

52-53

Najúspešnejší ročník Topfestu

(Peter Remiš)

- Topfest's Most Successful Year
- Das bislang erfolgreichste „Topfest“

54-56

Lodenica v znamení vodných športov

(Drahomíra Moretová)

- Lodenica - in the Sign of Water Sports
- „Lodenica“ im Zeichen des Wassersports

Obálka/Cover/Titelbild
Foto Igor Paulech

Z vystúpenia umeleckého súboru Lúčnica v piešťanskom Dome umenia.
From the performance by the artistic folk group Lúčnica in the Piešťany House of Art.
Ein Auftritt des Kunstensembles „Lúčnica“ im Haus der Kunst in Piešťany

Povedali k jubileu Revue Piešťany

What was Said About Revue Piešťany on its Anniversary Gesagtes zum Jubiläum von „Revue Piešťany“

Kultúrno-spoločenský štvrťročník Revue Piešťany, ktorého vydavateľom je mesto Piešťany, si v tomto roku pripomína 50. výročie svojho vzniku. Polstoročie existencie časopisu bolo podnetom k tomu, aby sa redakcia, v snahe naďalej skvalitňovať obsah i grafickú podobu periodika, opýtala niekoľkých osobností zo Slovenska a zo zahraničia na ich názor na náš štvrťročník. Všetci dostali tri rovnaké otázky:

1. Ste pravidelným čitateľom Revue Piešťany?
2. Ako hodnotíte obsah a grafickú úpravu časopisu?
3. Stretávate sa vo Vašom okolí s časopisom podobného typu, vydávaným samosprávou?

The cultural and social quarterly Revue Piešťany, which is published by the town of Piešťany, is celebrating the 50th anniversary of its founding this year. The magazine's half century in existence prompted the editorial staff, in an effort to increase the quality of the content and graphic design of the magazine, to ask a few personalities from Slovakia, as well as from abroad, for their opinion about our quarterly. All received the same three questions:

1. Do you regularly read Revue Piešťany?
2. How do you rate the content and graphic layout of the magazine?
3. Have you come across a similar magazine in your area published by local town authorities?

Die kulturgesellschaftliche Vierteljahrsschrift „Revue Piešťany“, deren Herausgeber die Stadt Piešťany ist, feiert in diesem Jahr den 50. Jahrestag ihrer Gründung. Ein halbes Jahrhundert des Bestehens war für die Redaktion dieses Magazins ein Anlass, um im Interesse einer kontinuierlichen Verbesserung seiner Inhalte und seiner grafischen Gestaltung einige slowakische und ausländische Persönlichkeiten nach ihrer Meinung zu unserer Vierteljahrsschrift zu fragen. Alle bekamen die gleichen drei Fragen:

1. Lesen Sie regelmäßig die Revue Piešťany?
2. Wie bewerten Sie den Inhalt und die grafische Gestaltung der Zeitschrift?
3. Kennen Sie in Ihrer Umgebung Zeitschriften ähnlicher Art, die von öffentlichen Stellen herausgegeben werden?

Ing. Rudolf Hromádka

zakladateľ Medzinárodného klubu SR
Founder of the International Club of Slovakia
Begründer des Internationalen Clubs der Slowakei

Foto archív R.H.

■ **1.** Áno, som pravidelným čitateľom vášho časopisu, rovnako aj moja manželka. Posielame ho aj našim dcéram do Los Angeles a do Prahy, lebo Revue Piešťany považujú za reprezentačné periodikum výborne propagujúce naše pekné kúpeľné mesto. Vďaka textom v angličtine a nemčine ho môžu ukázať aj svojim zahraničným priateľom.

■ **2.** Po obsahovej a grafickej stránke má časopis vysokú úroveň. Osobne oceňujem najmä veľmi dobre spracované články o histórii Piešťan a ich okolia.

■ **3.** Na početných stretnutiach Medzinárodného klubu SR sa jeho členovia mohli zoznámiť s časopisom Revue Piešťany. Porovnali si ho tak aj s podobnými periodikami vydávanými samosprávou v miestach konania klubových akcií. Ani jeden z nich však nemal takú vysokú úroveň ako Revue Piešťany.

■ **1.** Yes, I'm a regular reader of your magazine, as is my wife. We also send it to our daughters in Los Angeles and Prague, because they consider Revue Piešťany as a representational periodical, which superbly promotes our pretty, spa town. Thanks to the English and German translation they can also show it to their foreign friends.

■ **2.** The content and graphic design of the magazine are on a very high level. Personally, I appreciate the well-prepared articles on the history of Piešťany and its surroundings.

■ **3.** During the numerous meetings of the International Club of Slovakia, its members were able to get better acquainted with the Revue Piešťany magazine. They have been able to compare it with similar magazines published by town authorities in different towns where club events take place. None of them were on such a high level as Revue Piešťany. ■

■ **1.** Ja, ich bin ein regelmäßiger Leser ihrer Zeitschrift, ebenso wie meine Frau. Wir schicken sie auch unseren Töchtern nach Los Angeles und Prag, da sie die „Revue Piešťany“ für ein repräsentatives Periodikum halten, das unsere schöne Stadt hervorragend präsentiert. Dank der Texte in English und Deutsch können ihre ausländischen Freunde sie ebenfalls lesen.

■ **2.** Das inhaltliche und grafische Niveau der Zeitschrift ist hoch. Ich persönlich schätze insbesondere sehr gut geschriebene Artikel über die Geschichte von Piešťany und seine Umgebung.

■ **3.** Während der zahlreichen Treffen des Internationalen Clubs haben seine Mitglieder die Möglichkeit gehabt, die Zeitschrift „Revue Piešťany“ kennen zu lernen. Dabei zogen sie auch einen Vergleich mit ähnlichen Periodika, die von den Selbstverwaltungen der Orte herausgegeben werden, an denen Aktivitäten des Clubs stattfanden. Keines jedoch hat solch ein hohes Niveau wie die „Revue Piešťany“.

RNDr. Branislav Matoušek, CSc.

vedecký pracovník, člen Kultúrnej rady Trnavského samosprávneho kraja

Scientist and a member of the Trnava Self-governig Region's Cultural Committee

Wissenschaftler, Mitglied im Kulturrat des Selbstverwaltungskreises Trnava

Foto Anton Krištin

■ **1.** Posledných 15 rokov takmer pravidelne.

■ **2.** Pokiaľ sa týka obsahu a zamerania jednotlivých článkov vnímam ho veľmi pozitívne. Veľmi často sú vo vašom časopise uverejňované články s témami, ktoré patria medzi historicky zaujímavé, pripomínajúce dávnejšiu, ale i nedávnu minulosť. Bývajú doplnené skvelým obrazovým materiálom. Príspevky prírodovedného charakteru dokumentujú vzácnosti fauny a flóry okolia Piešťan.

Grafická úroveň časopisu je na vysokom štandarde. Môže byť vzorom pre iné podobné časopisy slovenských miest. Chcel by som ešte upozorniť, že práce uverejňované vo vašom časopise

bývajú citované aj vo vedeckých štúdiách, čo jednoznačne poukazuje na úroveň publikovaných údajov. Čo povedať záverom: je to jeden z popredných časopisov, ktoré vydávajú mestá na Slovensku.

■ **3.** V našich knižniciach sa oboznamujem s podobnými časopismi, ktoré vydávajú iné mestá. Oveľa väčšie, s početnejším obyvateľstvom a s väčšími finančnými možnosťami nedosahujú úroveň Revue Piešťany. Verím, že váš časopis bude ďalej pokračovať na dosiahnutej úrovni. Päťdesiatka ročníkov jasne hovorí o jeho význame a oblúbenosti. Prajem redakcii i mestu šikovných a múdrych autorov, zanietých organizátorov a vydavateľov. Zaväzujú vás k tomu dosiahnuté výsledky, ktoré skvelo propagujú mesto Piešťany.

■ **1.** Almost regularly for the past 15 years.

■ **2.** With regards to the content and the focus of the articles, I view it very positively. Your magazine, very often publishes articles and topics, which are historically interesting and reminders of both the distant and not-so-distant past. They are also accompanied by wonderful photographs. The nature and environment contributions show the rare and unique fauna and flora around Piešťany.

The magazine's graphic design also sets a high standard. It could be a model for other similar magazines in other Slovak towns. I would also like to point out that the work published in your magazine has also been cited in scientific and scholastic studies, which clearly demonstrates the level of the published information. How to sum up: it is one of the leading magazines published by a town in Slovakia.

■ **3.** In our libraries, I have become familiar with similar magazines published by other towns. Even towns with larger populations and greater financial possibilities, do not reach the level of Revue Piešťany. I believe that your magazine will continue on such a high level. It's fiftieth anniversary clearly says something about its importance and popularity. I wish the editorial staff and this town many clever and smart authors, enthusiastic organizers and publishers, and that they are all committed to achieving results, which superbly promote the town of Piešťany.

■ **1.** In den letzten 15 Jahren fast regelmäßig.

■ **2.** Hinsichtlich des Inhalts und der thematischen Ausrichtung der einzelnen Beiträge betrachte ich sie als sehr positiv. Sehr häufig werden in ihrer Zeitschrift Beiträge zu historisch interessanten Themen publiziert, die sowohl an die frühe als auch an die jüngste Geschichte erinnern. Sie werden durch hervorragendes Bildmaterial ergänzt. Naturwissenschaftliche Artikel dokumentieren Seltenheiten der Flora und Fauna im Umland von Piešťany.

Das Niveau der grafischen Gestaltung der Zeitschrift hat einen hohen Standard. Es kann als Vorbild für andere, ähnliche Zeitschriften slowakischer Städte dienen. Ich möchte auch darauf hinweisen, dass die in ihrer Zeitschrift veröffentlichten Arbeiten oft in wissenschaftlichen Studien zitiert werden, was eindeutig auf die Klasse der publizierten Informationen hinweist. Was noch hinzuzufügen bleibt: sie ist eine der

führenden unter den Zeitschriften, die von Städten in der Slowakei herausgegeben werden.

■ **3.** In unseren Bibliotheken befasste ich mich mit ähnlichen Magazinen, die von anderen Städten herausgegeben werden. Viel größere Städte mit mehr Anwohnern und besseren finanziellen Möglichkeiten erreichen nicht das Niveau der „Revue Piešťany“. Ich bin überzeugt, dass ihre Zeitschrift auf dem erreichten Niveau weiter machen wird. 50 Erscheinungsjahre sind ein eindeutiges Zeugnis ihrer Bedeutung und Beliebtheit. Ich wünsche der Redaktion und der Stadt gewandte und kluge Autoren, ambitionierte Organisatoren und Herausgeber. Dazu verpflichten Sie die erreichten Ergebnisse, welche die Stadt Piešťany hervorragend präsentieren.

Dipl. Ing. Mag. Ivan Markovič

(člen vodnopólového družstva Kúpele Piešťany, ktoré v roku 1965 vybojovalo titul majstra Československa, pozn. red.)

(member of the Piešťany Spa's water polo team, which, in 1963, won the title Czechoslovak Champions, editor's not)

(Mitglied der Wasserballmannschaft „Heilbad Piešťany“, die im Jahr 1963 den tschechoslowakischen Meistertitel erkämpfte, Anm. d. Red.)

Foto archív I. M.

*Vážená redakcia,
predovšetkým gratulujem k nádhernému a jedinečnému jubileu.
V rámci odpovedí na vaše otázky rád uvediem stručne:*

■ **1.** Som pravidelným čitateľom po celé 50-ročné obdobie vydávania časopisu.

■ **2.** Po obsahovej i grafickej stránke je časopis perfektný a skutočne reprezentatívny pre mesto Piešťany i kúpele.

■ **3.** Žijem viac než 30 rokov v Rakúsku a v tejto krajine nepoznám časopis podobnej kvality.

Záverom by som rád zaželel Revue Piešťany do budúcnosti veľa úspechov a také dobré podmienky, aby si časopis ešte dlhé roky mohol udržať svoju vynikajúcu úroveň.

Dear Editorial staff,

First of all, I congratulate you on a beautiful and special jubilee anniversary. In response to your questions, I offer these brief answers:

- 1. I have been a regular reader for the magazine's entire 50-years.
- 2. With regards to the content and graphic design, the magazine is perfect and really representational for the town of Piešťany and the spa.
- 3. I have lived in Austria for over 30 years and even here in this country I know of no magazine of such similar quality. In conclusion, I would like to wish Revue Piešťany a lot of future success and to continue to uphold its high quality and good conditions for many years to come.

Sehr geehrte Redaktion,

allem voraus gratuliere ich zu diesem wunderschönen und einmaligen Jubiläum. Im Rahmen der Beantwortung ihrer Fragen fasse ich gerne kurz zusammen:

- 1. Ich lese die Zeitschrift regelmäßig während der gesamten 50 Jahre ihrer Verlegung.
- 2. Inhaltlich und gestalterisch ist die Zeitschrift perfekt und für die Stadt Piešťany sowie das Heilbad wirklich repräsentativ.
- 3. Ich lebe seit mehr als 30 Jahren in Österreich und kenne in diesem Land keine Zeitschrift von vergleichbarer Qualität. Zum Schluss möchte ich der „Revue Piešťany“ für die Zukunft viele Erfolge und solch gute Bedingungen wünschen, dass sich die Zeitschrift noch viele Jahre ihr hervorragendes Niveau bewahren kann.

Kay Zeisberg

dramaturg a spisovateľ, Lipsko
dramaturgist and author, Leipzig
Dramaturg und Buchautor, Leipzig

Foto Viera Dusíková

- 1. V on-line vydání Revue Piešťany som si prvýkrát zalistoval v roku 2011, kedy som sa pripravoval na svoju prvú cestu do Piešťan. Odvtedy ho čítam pravidelne. Pretože vychádza

trojazyčne vo výbornom preklade, umožňuje mi bez komplikácií dočítať sa zaujímavé informácie zo spoločenského života i dejín mesta. Opakovane v ňom nachádzam články, ktoré sú podnetné pre moju spisovateľskú činnosť.

- 2. Úprava časopisu je profesionálna a veľmi štýlová. Nesnaží sa naháňať za akýmisi módnymi trendmi, čo je pre mňa príjemným potešením. Aj obsahovo kvitujem pútavú kontinuitu a tiež vyváženosť tém. Už viackrát som váš časopis daroval známym v Nemecku, lebo robí môjmu úžasnému piešťanskému autorskému útočisku tú najlepšiu reklamu.
- 3. Aj v Nemecku jestvuje samozrejme viacero podobných časopisov, ktoré sú sčasti vydávané i verejnou správou, avšak pomenej v oblasti mestských alebo lifestyleových magazínov. Napríklad v mojom domovskom meste, v Lipsku, máme zopár dobrých časopisov tohto druhu, ktoré však bývajú nezriedka príliš plné reklamy.

- 1. I first saw the on-line version of Revue Piešťany in 2011, while I was preparing for my first trip to Piešťany. Since then, I've been a regular reader. And since, it's published and excellently translated into three languages, I'm able to, without any problems, read the interesting information about the social life and history of the town. In it, I have repeatedly found articles, which provide inspiration for my writing activities.
- 2. The layout and appearance of the magazine is very professional and stylish. It doesn't try to force or overdo it with the latest trends and fads, which is a pleasure for me. I am also gratified by the continuity of the content and balance of topics. I have given your magazine to friends in Germany several times, because it's the best advertisement for my wonderful Piešťany writer's sanctuary.
- 3. Also in Germany there are, of course, a number of similar magazines, which are partly published by town authorities, but more in the style of town or lifestyle magazines. For example, in my home town of Leipzig, we have a few good magazines of this type, however, they are often overloaded with ads.

- 1. Schon seit der Vorbereitung meiner ersten Reise 2011 blättere ich regelmäßig online in der Piešťany-Revue. Da sie dreisprachig erscheint und hervorragend übersetzt ist, kann ich alle Informationen zum gesellschaftlichen Leben wie auch zur Historie der Stadt unkompliziert lesen. Immer wieder finde ich Artikel, die mich bei meiner schriftstellerischen Arbeit inspirieren.
- 2. Die Gestaltung ist professionell und sehr stilvoll. Sie rennt nicht irgendwelchen Modetrends hinterher, das ist angenehm. Auch inhaltlich gibt es eine bestechende Kontinuität und Ausgewogenheit der Themen. Ich habe die Zeitschrift schon oft in Deutschland verschenkt, weil sie auf beste Weise Werbung für mein herrliches Autoren-Refugium Piešťany macht.
- 3. Es gibt in Deutschland natürlich Image-Zeitschriften, die auch von öffentlichen Stellen herausgegeben werden, allerdings weniger im Bereich der City- oder Lifestyle-Magazine. Gerade in meiner Heimatstadt Leipzig gibt es gute Zeitschriften, aber die sind manchmal ziemlich mit Werbung vollgestopft.

Pripravil Tibor Hlobeň

NÁVRATY JURAJA SLEZÁČKA

Juraj Staško st.

Herec, pedagóg a divadelný činovník Juraj Slezáček sa narodil roku 1943 vo Zvolene. Ako šesťročný prichádza s rodičmi do Piešťan a začína chodiť do vtedajšej obecnej školy na Royovej ulici. V roku 1960 maturuje na piešťanskej jedenástročnej škole. To už má za sebou niekoľko divadelných hier školského divadelného súboru a je známy ako recitátor. Po maturite začína študovať herectvo na VŠMU v Bratislave, aby sa o 30 rokov neskôr stal dekanom jej divadelnej fakulty. Medzitým účinkuje v Slovenskom národnom divadle a hrá vo viacerých filmoch. Dve desaťročia však našej prvej národnej scény aj šéfuje. Nakrátko je do tejto funkcie znovu povolaný i po roku 1990. V SND občas hrá dodnes, no na jeho vlastný údiv najväčšiu popularitu mu priniesol dôchodcovský vek, keď začal so svojím psom Clorkom alias Dunčom a pani Turzonovou hrať v televíznom seriáli „Panelák“. Od roku 1966 trvale žije v Bratislave, ale do Piešťan sa často vracia. Nielen preto získava v roku 2008 čestné občianstvo mesta. O dôverný rozhovor s ním sme požiadali jeho spolužiaka zo strednej školy, Juraja Staška.

The actor, teacher, and stage artist Juraj Slezáček was born in 1943 in Zvolen. At the age of six he came to Piešťany with his parents and began attending the then Municipal School on Royova Street. In 1960, he graduated from Piešťany's Eleven-Year School. He had already performed in several theatrical plays as part of the school theatre ensemble and was well known as a reciter. After graduation, he began studying acting at the Academy of Performing Arts in Bratislava, and 30 years later he actually became dean of the Theatre Department. In the meantime he worked in the Slovak National Theatre and acted in many films. He even managed our first national theatre for two decades. He was briefly recalled to this position after 1990. He still performs occasionally in the Slovak National Theatre (SND), however, to his own surprise, his greatest popularity came, in his old age, when he began performing with his dog Clork (alias Dunčo) and Mrs. Turzonovová in the television series "Panelák". Since 1966, he has lived in Bratislava, but he still often returns to Piešťany. However, this is not the only reason he was named an Honorary Citizen of the Town in 2008. We asked his classmate from high school Juraj Staško to have an intimate, sit-down, interview with him.

Der Schauspieler, Pädagoge und Theater-Intendant Juraj Slezáček wurde 1943 in der Stadt Zvolen geboren. Im Alter von sechs Jahren kam er mit seinen Eltern nach Piešťany und begann die damalige Stadtschule in der Royova Straße zu besuchen. Im Jahr 1960 legte er sein Abitur an der sog. 11-jährigen Schule ab. Zu dieser Zeit hatte er bereits mehrere Theaterrollen in der Schultheatergruppe hinter sich und war als Rezitator bekannt. Nach dem Abi begann er ein Schauspielstudium an der Hochschule für Musische Künste (VŠMU) in Bratislava, um 30 Jahre später an ebendieser zum Dekan der Fakultät für Theater zu werden. In der Zwischenzeit wirkte er am Slowakischen Nationaltheater und spielte in mehreren Filmen. Zwei Jahrzehnte lang war er sogar als Leiter unserer wichtigsten Theaterbühne tätig. Für eine kurze Zeit wurde er in diese Funktion auch nach dem Jahr 1990 berufen. Im Slowakischen Nationaltheater spielt er bis heute, die größte Popularität hat ihm jedoch zu seinem eigenen Erstaunen das Rentenalter gebracht, als er begann, zusammen mit Frau Turzonovová und seinem Hund Clork alias „Dunčo“, in der Sitcom „Panelák“ (zu Deutsch: Die Platte) zu spielen. Seit 1966 lebt Juraj Slezáček dauerhaft in Bratislava, kehrt aber oft nach Piešťany zurück. Und nicht nur deshalb erhält er 2008 die Ehrenbürgerschaft der Stadt. Wir haben Juraj Staško, seinen ehemaligen Mitschüler aus der Oberklasse, um dieses private Interview mit ihm gebeten.

THE RETURN OF JURAJ SLEZÁČEK

DIE HEIMREISEN VON JURAJ SLEZÁČEK

Ďuri, počul som takú klebetu, že piešťanská radnica si ťa najala aj s tvojím slávnym psom ako atrakciu pre návštevníkov mesta.

To sa podobá na jeden bulvárny plátok, ktorý si ma zvlášť obľúbil. Potom, čo som sa tam dočítal o mojich horibilných zárobkoch, ma od novinárov už nič neprekvapí. Len sa pokojne pýtaj ďalej.

Myslí si, že za tvoju popularitou v tomto meste je televízny Panelák, alebo múdry výzor tvojho štvornohého priateľa?

To máš tak, keď idem náhodou po meste bez môjho televízneho Dunča, ani pes po mne neštekne. Ale keď ideme s Clorkom, ako sa Dunčo skutočne volá, tak nás zastavujú aj malé deti. O slečnách a paniach ani nehovorím. Keď nás fotografujú, cítim sa ako ten bronzový barlolámač pred mostom. Asi si na to zriadim živnosť.

My dvaja sa už poznáme vyše 60 rokov, ale stále neviem, či herectvo bolo tvojím snom alebo ťa k tomu priviedla dajaká zvláštna okolnosť?

To bolo viacero okolností. Ta prvá bol klavír. Mať syna klavírneho virtuóza bol sen mojej matky, učiteľky klavíra. Ale čím viac som musel cvičiť, tým menej som ho mal rád. Miesto koncertov som radšej recitoval, lebo to bolo ľahšie a tam nebola vtedy dajaká veľká konkurencia. Druhá zvláštna, vtedy skôr obvyklá okolnosť bola, že na čosi také ako právo som kvôli otcovmu kádrovému posudku nemohol ani pomyslieť. Navyše v matematike som nikdy nevyňikal a tú jednotku mi dávali len preto, aby mi sólová trojka nepokazila vysvedčenie. Ak k tomu všetkému prirátam ešte aj moju vrodenu manuálnu zručnosť, tak mi vlastne ani nič iné ako komediantstvo neostávalo.

Väčšina tunajších obyvateľov si myslí, že na svete je veľa atraktívnejších miest na dovolenky a predĺžené vikendy, ako sú Piešťany. Prečo si ty posledné desaťročie vyberáš práve toto mesto?

Aj ja som si kedysi myslel, že Piešťany sú nudné. S manželkou sme preto navštívili pár iných vychýrených miest. Keď sme ich potom porovnávali s jesennými, jarnými, či letnými Piešťanmi, tak sme sa čudovali, prečo sme roky cestovali kdesi ďaleko. Musím však priznať, že Piešťany si najskôr obľúbila moja drahá manželka, a prospeievajú aj nášmu psovi. Keď sme sa koncom apríla prechádzali s mojím dobrým priateľom Leopoldom

Haverlom po piešťanských parkoch, zhodli sme sa, že tu sú liečivé aj stromy. Možnože je za tým aj kus nostalgie, keď som ako chlapec po tých parkoch behával.

Pokiaľ si ale pamätám, tak ty si najčastejšie behával po tenisových kurtoch. Prečo práve tenis?

Tenis mi bol najbližší. Ale byť na piešťanských kurtoch hviezda bolo veľmi ťažké. Tu hrávala za mojich čias slovenská elita. Keď sa mi po dlhom čase podarilo vyhrať dva sety s nedávno zosnulým priateľom Paľom Vráblom, ktorý neskôr trénoval svetových tenistov, bol som na seba nesmierne pyšný. Žiadna liga ani československý rebríček mi ale nehrozili. Ako senior som však párkrát popreháňal aj mladších pánov hercov.

Zaujímal si sa však aj o kolektívne športy, lebo si pamätám, že si dokázal s naším triednym, Michalom Ščasným, debatovať o futbale celé hodiny.

My Slováci sme všeobecne veľkí experti na šport a futbal, zvlášť pokiaľ ide o teóriu. Profesor Ščasný bol ale kedysi aj aktívny hráč a veľký fanúšik Slovana Bratislava. Preto som ho trochu podpichoval. Napriek tomu sme boli, ako skoro celá trieda, doživotne dobrí priatelia. Bol to profesor, ktorý nás nielen učil, ale aj vychovával. Bol pre nás vzorom férovosti a dokázal stmeliť našu triedu takmer na celý život. Bol to neobyčajný

▲ A to už je história - s kolegom a priateľom Ladislavom Chudíkom na tenise.

This is history - with his colleague and friend Ladislav Chudík on the tennis court.

Das ist bereits Geschichte – mit dem Kollegen und Freund Ladislav Chudík auf dem Tennisplatz

príbeh mladého učiteľa, ktorý starol spolu so svojimi žiakmi. Boli sme jeho prvá maturitná trieda a on si na nás zakladal svoj výchovný systém. Myslím, že sme ho nesklamali. Veď jeho „céčka“, ktorú viedol tri roky, získala v Piešťanoch asi najviac rôznych počt a titulov, mnohí naši spolužiaci sa preslávili aj inde vo svete. Naše spolužiačky nevnímajú.

Ako športový fanúšik si už dobre známy, a nielen z televízneho Paneláku. Čo ale hovoríš na dnešných piešťanských športovcov ?

Tak Piešťanci sú v športe pojem už najmenej od 40. rokov minulého storočia. Hlavne plavci, pólisti, či tenisti. To, čo ale dokázali posledné desaťročie, to je priam zázrak. Moravcová, vodáci, vodní lyžiari a zrazu sa objavia hokejisti, extra trieda, basketbalistky a tá energická Cibulková! V Bratislave sa nikdy nezabudnem pochváliť, že som z Piešťan. Zdá sa mi, že väčšina týchto vynikajúcich športovcov má čosi spoločné s tunajším gymnáziom. Jeho názov „Pierra de Coubertina“ vôbec nie je nafúknutý. Treba za tým vidieť aj srdce a vytrvalosť celej jednej generácie profesorov tohto starého gymnázia. ■

Đuri, I've heard a rumour that the Piešťany Town Hall has hired you and your famous dog to be an attraction for tourists visiting the town.

That sounds just like a certain tabloid, which has taken favour with me. After I had read about my horrible earnings, nothing that journalists do surprises me. Just let them calmly continue to ask.

Do you think that your popularity in this town is the result of the television series "Panelák" or the wise look on the face of your four-legged friend?

Well, when I walk around town without my TV star Dunčo that nobody takes an interest in me. But when I go with Clork, Dunčo's real name, we are even stopped by small children. I won't even mention the young ladies and women. When they take our picture I feel like that bronze statue of the "crutch-breaker" near the bridge. I think I'll get a trade license for this.

The two of us have known each other for over 60 years, but I still don't know if acting was your dream or if circumstance led you to it.

It was actually several circumstances. The first was the piano. To have a piano virtuoso for a

▲ S nezabudnuteľným triednym profesorom Michalom Ščasným.
With the unforgettable class teacher Michal Ščasný.
Mit dem unvergesslichen Klassenlehrer Michal Ščasný

▼ Ako Emil v populárnom televíznom seriáli Panelák.
In the role of Emil in the popular television series Panelák.
In seiner Rolle als Emil in der beliebten TV-Serie „Panelák“

Foto archív TV JOJ

son was my mother's dream since she was a piano teacher. However, the more I had to practice the less I liked it. Instead of concerts, I preferred reciting, because it was easier and, at the time, there was not a lot of competition. The second strange, but at the time rather common factor, was that due to the judgemental opinion of my father's cadre, I couldn't even consider something such as law. Furthermore, I never excelled in mathematics and they only gave me a 1 (the best mark) so that a single 3 didn't ruin my report card. If I add to all of this my inherent manual skill and dexterity, then there was really nothing else left but buffoonery and comedy.

Most of today's inhabitants think that there are many more attractive places in the world for a holiday or long weekend than Piešťany. Why have you chosen this town over the decades?

I also, at one time, thought that Piešťany was boring. This is why my wife and I used to visit other famous places. However, when we later compared them to autumn, spring, and summer in Piešťany, we wondered why we had travelled so far for so many years. I have to admit that my dear wife, a native of Bratislava, also became quite fond of Piešťany as did our dog. At the end of April, when my friend Leopold Haverl and I were walking through the Piešťany Park, we agreed that even the trees have healing properties. Perhaps there's also a bit of nostalgia, since, as a small boy, I used to run through these parks.

As far as I remember, you were most often running around on the tennis courts. Why exactly tennis?

Tennis was closest to me. However, to be a star on the Piešťany tennis courts was very difficult. In my time, the Slovak elite played here. I was so proud, when after a long time, I was finally able to win two sets against my recently departed friend Paľo Vrábek, who later trained world tennis players. However, I had no chance at any league or the Czechoslovak rankings. As a senior, however, I have run even some younger actors around the courts.

You were also interested in team sports, because, as I remember, you were able to debate football for hours with our class teacher Michal Ščasný.

We Slovaks, in general, are experts on sport and football, as far as theory is concerned. Professor Ščasný was, at some point in time, an active player and a big fan of Slovan Bratislava. This is why I liked to tease him a bit. Despite this, we, and all the class, were good friends and lifelong ones at that. He was a professor who didn't just teach us but also educated and raised us. He was a model of fairness and was able to bind our class together for almost all his life. It was an extraordinary story of a young teacher, who grows up and grew old with his students. We were his first graduating class and he used us

to create and establish his educational methods and system. I don't think we disappointed him. After all his "C class", which he led for three years, probably, received the most honours and titles in Piešťany and even many of our classmates made a name for themselves elsewhere in the world. Not to mention our female classmates. You are also well-known, not just from the TV series "Panelák", but also as a sports fan. So, what do you have to say about Piešťany's athletes?

Well the people of Piešťany have had a knack for sports since, at least, the 1940's. Mainly in swimming, waterpolo, and tennis. What they have been able to achieve over the decades is truly a miracle. Moravcová, boaters, water skiers, and all of a sudden there's hockey, women's basketball and the energetic Cibulková! When I'm in Bratislava, I never forget to boast that I'm from Piešťany. It seems to me that the majority of these exceptional athletes have something in common with the local secondary grammar school. Its name "Pierre de Coubertin" is not at all bloated or exaggerated. It is necessary to see that behind it is the heart and determination of an entire generation of professors from that old secondary grammar school. ■

■

Đuri (Koseform von Juraj; Anm.d.R.), mir kam ein Gerücht zu Ohren, dass Dich das Rathaus von Piešťany, zusammen mit Deinem berühmten Hund, als Attraktion für die Stadtbesucher engagierte. Das klingt ganz nach einem Boulevardblatt, welches mich besonders mag. Nachdem ich darin Berichte über meine astronomischen Einnahmen lesen konnte, überrascht mich von Journalisten nichts mehr. Frag nur ruhig weiter.

Denkst Du, dass hinter Deiner Popularität in dieser Stadt mehr die Sitcom „Panelák“ steckt oder ist es das schlaue Aussehen deines vierbeinigen Freundes?

Das ist so, wenn ich zufällig durch die Stadt gehe, ohne meinen TV-Dunčo, bellt mir kein Hund nach. Gehe ich aber zusammen mit Clork, wie Dunčo wirklich heißt, werden wir sogar von kleinen Kindern angehalten. Von Mädchen und Damen ganz zu schweigen. Wenn sie uns fotografieren, fühle ich mich wie der bronzene Krückenbrecher vor der Brücke. Vielleicht werde ich dafür ein Gewerbe anmelden.

Wir zwei kennen uns seit über 60 Jahren, aber ich weiß immer noch nicht, ob die Schauspielerei Dein Traum war oder ob es ein außergewöhnlicher Umstand war, der Dich zu ihr führte?

Es waren mehrere Umstände. Der erste war das Klavier. Einen Klaviervirtuosensohn als Sohn zu haben, das war der Traum meiner Mutter, einer Klavierlehrerin. Aber je mehr ich üben musste, desto weniger mochte ich es. Anstatt

Foto Kornel Duffek

▲ Juraj Slezáček s Clorkom na piešťanskej pešej zóne.
Juraj Slezáček with Clork on the Piešťany pedestrian zone.
Juraj Slezáček mit Clork in der Fußgängerzone von Piešťany

Konzerte zu geben, habe ich lieber rezitiert, denn es war einfacher und damals gab es in diesem Bereich auch keine große Konkurrenz. Ein weiterer besonderer, zu den damaligen Zeiten jedoch eher alltäglicher Umstand war, dass ich dank Vaters Kaderbewertung an so etwas wie ein Jurastudium nicht einmal denken durfte. Zudem war ich nie besonders gut in Mathematik und die Eins bekam ich von meinen Lehrern nur damit mir eine Solo-Drei nicht das Zeugnis verdirbt. Wenn ich zu alledem auch noch meine angeborene manuelle Geschicklichkeit zähle, so blieb mir im Grunde nichts anderes als das Entertainment übrig.

Die meisten der Einheimischen denken, dass es in der Welt für Urlaube und verlängerte Wochenenden viele attraktivere Orte als Piešťany gibt. Warum fällt Deine Wahl im letzten Jahrzehnt gerade auf diese Stadt?

Einst habe auch ich gedacht, dass Piešťany langweilig ist. Deshalb besuchte ich mit meiner Frau einige andere, berühmte Städte. Als wir diese im Nachhinein mit dem herbstlichen, frühlingshaften oder sommerlichen Piešťany verglichen haben, wunderten wir uns, warum wir jahrelang weit gereist sind. Ich muss aber zugeben, dass es meine liebe, aus Bratislava stammende Frau war, die Piešťany zuerst lieb gewonnen

Foto archív MsÚ PN

▲ V roku 2008 sa stal čestným občanom mesta Piešťany.
 In 2008, he became an Honorary Citizen of the town Piešťany.
 Im Jahr 2008 erhielt er die Ehrenbürgerschaft der Stadt Piešťany.

hat, und unserem Hund tut es auch gut. Als ich Ende April mit meinem guten Freund Leopold Haverl durch die Parks von Piešťany spazierte, waren wir uns einig, dass selbst die Bäume hier eine heilende Kraft besitzen. Vielleicht steckt auch etwas Nostalgie dahinter, Erinnerungen an eine Zeit, in der ich als kleiner Junge durch diese rannte.

Wenn ich mich richtig erinnere, bist Du am häufigsten auf Tennisplätzen gerannt. Warum ausgerechnet Tennis?

Tennis war mir am nächsten. Aber ein Star auf den Tennisplätzen von Piešťany zu sein, war sehr schwierig. Zu meinen Zeiten spielte hier die slowakische Elite. Als es mir nach langer Zeit gelang, gegen meinen kürzlich verstorbenen Freund Palo Vrabel, der später erstklassige Tennisspieler trainierte, zwei Sätze zu gewinnen, war ich unheimlich stolz auf mich. Aber ein Aufstieg in die Liga oder die tschechoslowakische Rangliste drohten mir nicht. Als Senior habe ich jedoch einige Male auch jüngere Schauspiel-Kollegen ganz schön zum Rennen gebracht.

Du hast Dich aber auch für Mannschaftssportarten interessiert, denn ich erinnere mich, dass Du mit unserem

Klassenlehrer Michal Ščasný stundenlang über Fußball diskutieren konntest.

Wir Slowaken sind allgemein große Sport- und Fußballexperten, insbesondere wenn es um die Theorie geht. Herr Ščasný war aber früher auch aktiver Spieler und großer Fan von „Slovan Bratislava“. Deshalb habe ich ihn ein wenig geneckt. Trotzdem waren wir, wie fast die gesamte Klasse, gute Freunde und das ein Leben lang. Er war ein Lehrer, der uns nicht nur unterrichtete sondern auch erzog. Für uns war er ein Beispiel für Fairness und er konnte unsere Klasse beinahe fürs ganze Leben zusammen schweißen. Es war eine ungewöhnliche Geschichte eines jungen Lehrers, der zusammen mit seinen Schülern alterte. Wir sind seine erste Abiturklasse gewesen und auf uns begründete er sein Bildungssystem. Ich denke, dass wir ihn nicht enttäuscht haben. Denn seine „C“, die er drei Jahre lang führte, bekam in Piešťany wohl die meisten der verschiedenen Ehrungen und Titel, und viele von unseren Klassenkameraden machten sich auch woanders in der Welt einen Namen – unsere Klassenkameradinnen nicht ausgenommen.

Als Sportfan bist Du bereits gut bekannt und

das nicht nur aus dem „TV-Panelák“. Was sagst Du aber zu den heutigen Sportlern aus Piešťany?

Nun, die Piešťaner sind spätestens seit den 40er Jahren des vergangenen Jahrhunderts im Sport ein Begriff. Allen voraus die Schwimmer, Wasserballspieler oder Tennisspieler. Das, was sie jedoch im letzten Jahrzehnt vollbracht haben, das ist direkt ein Wunder. Moravcová, die Wassersportler, die Wasserskifahrer und plötzlich sind die Eishockeyspieler da, eine Extraklasse, dann die Basketball-Spielerinnen und die energische Cibulková! In Bratislava vergesse ich nie zu betonen, dass ich aus Piešťany komme. Ich habe den Eindruck, dass die meisten dieser herausragenden Sportler etwas mit dem hiesigen Gymnasium zu tun hatten. Sein Name „Pierre de Coubertin“ ist keineswegs aufgeblasen. Man muss dahinter auch das Herz und die Ausdauer einer ganzen Lehrergeneration dieses alten Gymnasiums sehen. ■

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Tibor Hlobeň

Mesto Piešťany dostalo mobilné detské dopravné ihrisko. Jeho obyvateľom ho venoval Rotary Club Piešťany. Slávnostné odovzdanie sa uskutočnilo počas osláv Medzinárodného dňa detí na Námestí slobody. Mobilné dopravné ihrisko obsahuje všetko, s čím sa v dopravnej premávke možno stretnúť - priechody pre chodcov, križovatku, kruhový objazd, 25 dopravných značiek a 2 plnohodnotné semaforey.

The town of Piešťany has received a mobile children's traffic playground. It was donated to the residents of the town by the Rotary Club Piešťany. The official handover took place during the celebration of International Children's Day on Námestie slobody (Freedom Square). This mobile children's traffic playground contains everything related to driving and traffic regulations - crosswalks, intersections, roundabouts, 25 traffic signs, and 2 fully-functional traffic lights.

Die Stadt Piešťany bekam einen mobilen Verkehrsübungsplatz für Kinder. Er ist ein Geschenk des „Rotary Clubs Piešťany“ an die Anwohner. Die feierliche Übergabe fand im Rahmen der Feierlichkeiten zum Internationalen Kindertag auf dem Platz Námestie slobody statt. Der mobile Verkehrsübungsplatz ist mit allem ausgestattet, was ein realer Straßenverkehr mit sich bringt - mit Fußgängerüberwegen, einer Kreuzung, einem Kreisverkehr, 25 Verkehrsschildern und 2 voll funktionsfähigen Ampeln.

Foto František Debre

Podľa názoru odborníkov je podmáčaný lužný lesík Malá vrbina, ktorý sa zachoval v južnej časti mesta Piešťany, prírodným unikátom. Je posledným zvyškom zaniknutého biotopu, na ktorom stojí veľká časť Piešťan. Ide teda o múzeum prírody. Vďaka piešťanským aktivistom bol v júni 2014 otvorený náučný chodník, ktorý upozorňuje na prírodné hodnoty tohto biocentra.

According to the opinion of experts, the waterlogged floodplain of the small forest Malá Vrbina, which has been preserved in the southern section of the town of Piešťany, is naturally unique. It is the last bit of a disappearing habitat, upon which a great part of Piešťany now stands. It is a natural museum. Thanks to Piešťany activists, in June 2014, an educational path was opened, which points out the natural value of this bio-centre.

Laut der Meinung von Experten ist das wassergesättigte Auenwäldchen „Malá vrbina“, das im südlichen Teil der Stadt Piešťany erhalten blieb, eine Naturbesonderheit. Es ist der letzte Rest eines nicht mehr existierenden Biotops, auf dem sich der größte Teil von Piešťany befindet. Es handelt sich also um ein Museum der Natur. Dank der Piešťaner Aktivisten wurde im Juni 2014 ein Lehrpfad geöffnet, welcher auf die Naturwerte dieses Lebensraums aufmerksam macht.

Výstava k 120. výročiu organizovania zborového života evanjelikov v Piešťanoch v zborovom centre Betezda pri evanjelickom kostole zdokumentovala od júna do konca septembra nielen novodobé dejiny, ale aj 16. a 17. storočie, od čias kvitnúceho evanjelického zboru augsburského vyznania až po protireformačné prenasledovania. Nanovo začal so 14 evanjelikmi zborový život organizovať v roku 1894 Edinhard Kohler.

The exhibition on the 120th anniversary of the organization of the church life of Protestants in Piešťany, in the Bethesda religious centre near the Lutheran Church, running from June to the end of September, documents not only modern history, but also the 16th and 17th century, from the time of the beginning of the Lutheran Church of the Augsburg Confession up until the persecutions of the Counter-Reformation. In 1894, Edinhard Kohler once again began organizing church life, starting with 14 Protestants.

Eine Ausstellung zum 120. Jahrestag der Organisation von evangelischem Gemeindeleben in Piešťany, die im Gemeindezentrum „Betezda“ an der Evangelischen Kirche von Juni bis Ende September gezeigt wird, dokumentiert nicht nur die neuzeitliche Geschichte, sondern auch die Ereignisse des 16. und 17. Jahrhunderts, seit der Zeit der blühenden evangelischen Gemeinde des Augsburger Bekenntnisses bis hin zu Verfolgungen in den Zeiten der Gegenreformation. Auf's Neue begann das Gemeindeleben mit 14 Protestanten 1894 Edinhard Kohler zu organisieren.

Foto Tibor Hlobeň

Udalosti - návštevy - stretnutia

Events - Visits - Meetings - Ereignisse - Besuche - Treffen

Foto Tibor Hlobeň

◀ V prvú júnovú sobotu zaplnili rieku Váh posádky dračích lodí, ktoré pretekali na stoosemdesiatmetrovej trase medzi Krajinským a Kolonádovým mostom. Jedenásť posádok tvorili šestnásť až dvadsaťčlenné tímy s bubenikom a štyrmi ženami. Pohár primátora Piešťan za víťazstvo si odniesli favorizovaní Piešťanskí draci. Najlepšou školskou posádkou boli žiaci a vyučujúci zo Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej v Piešťanoch.

On the first Saturday in June, the banks of the River Váh were crowded with the crews of dragon boats, which were racing along a 180 metre course between the Krajinský most (County Bridge) and the Colonnade Bridge. The eleven crews were made up of sixteen to nineteen member teams together with drummers and four women. The Mayor of Piešťany Cup was won by the favoured Piešťany dragons. The best school crew was made up of students and teachers from the Secondary School of Electrical Engineering in Piešťany.

Am ersten Junisamstag füllte sich das Ufer der Waag mit Besatzungen von Drachenbooten, die sich auf einer 180 m langen

Strecke zwischen der Kolonnaden- und der Krajinský-Brücke ein Wettrennen lieferten. Die elf Besatzungen setzten sich aus 16- bis 20-köpfigen Teams mit einem Trommler und vier Frauen zusammen. Den Pokal des Bürgermeisters von Piešťany nahmen für ihren Sieg die favorisierten „Piešťanskí draci“ (Piešťaner Drachen) mit nach Hause. Die beste Schul-Besatzung gaben die Schüler und Lehrer der Industriefachschule für Elektrotechnik in Piešťany ab.

► Kúpeľné mesto Piešťany otvorilo letnú sezónu aj so zaujímavou atrakciou. Na uzavretom pozemku neďaleko zimného štadióna vyrástol Nafukovací vodný svet. Najväčšou atrakciou je veľká šmyklavka. Dosahuje výšku 13 m a jej dráha má 50 m. Najmä pre deti je pripravený žraločí bazén s osemmetrovou šmyklavkou. Ďalší má vo výbave zase elektrické a mechanické autička.

The spa town of Piešťany opened the summer season with an interesting attraction. In a fenced area not far from the winter stadium appeared an inflatable water world. The largest attraction is the giant slide. It stands 13 m high and is 50 m long. The shark pool is especially for children with its 8-metre long slide. Other attractions include electric and mechanical cars.

Die Kurstadt Piešťany eröffnete die Sommer-Kursaison unter anderem mit einer ausgefallenen Attraktion. Auf einem geschlossenen Grundstück unweit des Winterstadions wuchs eine aufblasbare Wasserwelt auf. Die Hauptattraktion ist eine große Rutsche. Sie hat eine Höhe von 13 m, die Länge ihrer Bahn beträgt 50 m. Vor allem für Kinder ist das Hai-Bassin mit einer acht Meter langen Rutsche gedacht. Ein weiteres Becken ist mit elektrischen und mechanischen Autos ausgestattet.

Foto Tibor Hlobeň

Foto Tibor Hlobeň

◀ Už deväť rokov pôsobí v Piešťanoch Inštitút fyzioterapie, balneológie a liečebnej rehabilitácie ako súčasť trnavskej Univerzity sv. Cyrila a Metoda. Siedmykrát absolventi bakalárskeho štúdia prevzali z rúk akademických honorabilít diplomy s oprávnením nosiť titul bakalár. V kine Fontána sa 11. júla na slávnostnom promočnom akte zišlo 95 mladých ľudí z celého Slovenska.

The Piešťany Institute of Physiotherapy, Balneology, and Medical Rehabilitation has been in operation for nine years as part of the University of Cyril and Methodius in Trnava. For the seventh time graduates received their bachelor's diploma. Ninety-five young people from all over Slovakia took part in the official graduation ceremony, which was held in the Fontána cinema on July 11.

Seit bereits neun Jahren wirkt in Piešťany das Institut für Physiotherapie, Balneologie und therapeutische Rehabilitation, als Bestandteil der Hl. Cyrill und Methodius-Universität, mit Sitz in Trnava. Zum siebten Mal übernahmen die Absolventen des Bachelor-Studienganges ihre Diplome, mit der Berechtigung den Titel Bachelor zu führen, aus den Händen der akademischen Würdenträger. Im Saal des Kinos „Fontána“ kamen im Rahmen der feierlichen Diplom-Übergabe am 11. Juli 95 junge Menschen aus der ganzen Slowakei zusammen.

Osvieženie hudbou - 59. Piešťanský festival

Kornel Duffek

Slovenská filharmónia, pokiaľ práve nie je na zahraničnom turné tradične otvára Piešťanský festival. S dirigentom Leošom Svárovským otvorila i jej 59. ročník. Program koncertu bol zložený z dvoch odlišných častí - v prvej, evokujúcej promenádu hudbu, odzneli známe skladby Pabla de Sarasateho so sólovými husľovými partmi, ktoré s virtuóznou ľahkosťou zvládla Yoon-Hee Kim z Južnej Kórey, druhá časť so symfonickými básňami Richard III. a Valdštyjnov tábor Bedřicha Smetanu dala vychutnať bohatý zvuk novoromantického orchestra wagnerovského typu s výrazným zastúpením dychovej sekcie.

Spevácky zbor Lúčnica a jeho hostia pod vedením zbormajsterky Eleny Matúšovej pripravili príťažlivý koncert duchovnej hudby pod názvom Musica sacra, ktorý vyvrcholil prevedením Omše A dur, op. 12 Césara Francka. V jej piatej časti zaznela známa melódia Panis angelicus, ktorá bola aj v kmeňovom repertoári hviezdneho tenoro-

vého tria. V Piešťanoch ju zaspieval dobre disponovaný Tomáš Juhás. Na hudobných slávnostiach dostali veľký priestor komorné súbory, v prevažnej miere s vysokou interpretačnou úrovňou. Spomenieme z nich aspoň Trio Martinů, Muchovo kvarteto, Baborák & Karvay & Friends a Slovenský komorný orchester so sólistkou Katarínou Turnerovou (harfa).

V podaní Divadla Jozefa Gregora Tajovského Zvolen odznel aj pôvodný slovenský muzikál autorskej dvojice Henrich Leško - Marek Maďarič: Prekliaty básnik, ktorý sa venuje stredovekému francúzskemu básnikovi a rebelovi Françoisovi Villonovi.

V rámci Piešťanského festivalu sa opäť uskutočnili - už po ôsmkrát - Majstrovské spevácke kurzy Petra Dvorského 2014. Tieto kurzy vyvrcholili Záverečným koncertom absolventov, ktorý sa vždy teší pozornosti návštevníkov.

Posledným podujatím tohtoročného festivalu bolo hostovanie Symfonického orchestra Interoperet Budapešť. Maďari sú majstri operetného žánru a na ich vystúpení to aj bolo počuť. ■

Refreshing Music - the 59th Piešťany festival

Traditionally the Slovak Philharmonic opens the Piešťany festival, as long as it's not on an international tour. This year, with conductor Leoš Svárovský, it opened the 59th annual festival. The concert's program was divided into two distinct parts - the first, which was reminiscent of promenade music, was filled with well-known pieces by Pablo de Sarasate with solo violin parts played with virtuoso ease by Yoon-Hee Kim from South Korea; the second part consisted of the symphonic poetry of "Richard III" and the Wagnerian neo-romantic orchestra, with its strong wind section, gave a taste of the rich sounds of "Wallenstein's Camp" by Bedřich Smetana.

The vocal group Lúčnica and its guests, under the direction of choirmaster Elena Matúšová, prepared an appealing concert of spiritual music entitled "Musica Sacra", culminating in a performance of Mass in A major, op. 12 by Cesar Franck. In the fifth

Foto Martin Valo

movement the familiar melody of Panis Angelicus was played, which has been a part of the core repertoire of the famous tenor trio. In Piešťany, it was sung by the very endowed Tomáš Juhás.

A great deal of time was also afforded to chamber ensembles, whose interpretations were on a very high level. From among them we can, at least, mention the Trio Martinů, Mucha's Quartet, Baborák & Karvay & Friends and the Slovak Chamber Orchestra with soloist Katarína Turnerová (harp).

The Zvolen Theatre of Jozef Gregor Tajovský also performed an original Slovak musical by the playwright duo of Henrich Leško - Marek Maďarič: "The Cursed Poet", which is devoted to the medieval French poet François Villon.

Once again, and already for the eighth time, the Peter Dvorský virtuoso singing course 2014 was also a part of the Piešťany Festival. These courses culminate with a Final Concert by the graduates, which is always a crowd pleaser.

The final event of this year's festival was a guest performance by the Budapest Symphony Orchestra Interoperet. The Hungarians are masters of the operetta genre, which could clearly be seen, and heard, by their performance. ■

Eine musikalische Erfrischung - das 59. Festival von Piešťany

■ Das Festival wird schon traditionell von der slowakischen Philharmonie eröffnet, sofern sie sich nicht gerade auf einer Auslandstournee befindet. Unter der Leitung von Dirigent Leoš Svárovský eröffnete sie auch seine 59. Folge. Das Konzertprogramm setzte sich aus zwei verschiedenen Teilen zusammen – im ersten, Promenadenmusik evozierenden Teil, erklangen bekannte Kompositionen Pablo de Sarasates mit Sologeigenparts, die von der Südkoreanerin Yoon-Hee Kim mit virtuoser Leichtigkeit gemeistert wurden; der zweite Teil mit den sinfonischen Dichtungen Richard III. und Wallensteins Lager, von Bedřich Smetana, ließ den satten Klang des neuromantischen Orchester vom Wagner-Typ, mit einer markanten Präsenz der Blasinstrumente, genießen.

Der Chor „Lúčnica“ und dessen Gäste bereiteten unter der Leitung von Chormeisterin Elena Matúšová ein großartiges Konzert sakraler Musik unter dem Titel „Musica sacra“ vor, dessen Höhepunkt die Aufführung der Messe A-dur, Op. 12 von César Franck war. In ihrem 5. Teil erklang die berühmte Melodie

„Panis angelicus“, die auch zu dem Stammrepertoire der drei Startenöre gehörte. In Piešťany wurde sie von dem stimmlich gut disponierten Tomáš Juhás gesungen.

Einen großen Raum auf dem Musikfestival erhielten Kammerensembles von überwiegend hohem Interpretationsniveau. Darunter das „Trio Martinů“, „Muchovo kvarteto“, „Baborák & Karvay & Friends“ und das Slowakische Kammerorchester mit der Solistin Katarína Turnerová (Harfe), um nur einige zu nennen.

Das Jozef Gregor Tajovský Theater aus Zvolen präsentierte sich mit der Darbietung des slowakischen Musicals „Verfluchter Dichter“, des Autorenduos Henrich Leško – Marek Maďarič, das dem mittelalterlichen französischen Dichter und Rebell François Villon gewidmet ist.

Im Rahmen des Festivals von Piešťany 2014 fanden bereits zum achten Mal die Meistergesangskurse von Peter Dvorský statt. Diese Kurse fanden ihren Höhepunkt im Abschlusskonzert der Absolventen, welches sich immer eines großen Interesses der Zuschauer erfreut.

Die letzte Veranstaltung des diesjährigen Festivals war der Gastauftritt des Sinfonieorchesters „Interoperet Budapest“. Ungarn gelten als Meister des Operngenres und dies war bei ihrem Auftritt auch zu hören. ■

Kornel Duffek

Socha piešťanských parkov po svojom oživení pred siedmimi rokmi - hoci už v skromnejšom rozsahu - stále zostáva najväčším výtvarným podujatím v meste. Do jeho 32. ročníka vybral kurátor Martin Valo 27 autorov, ktorí sa prezentovali 62 dielami, z toho 5 bolo vystavených v exteriéri. Výstava bola sprístupnená od 27. júna do 1. septembra 2014.

Z exteriérových plastík najväčší záujem prejavili diváci o Spovednicu arcibiskupa Bezáka, v podobe zlatej biskupskej čiapky s malým zamrežovaným oknom z oboch strán od Ladislava Gajdoša. Sympatie k tomuto dielu vzbudil samotný námet, ktorý stále rezonuje v spoločnosti. Pozornosti nemohol ujsť monumentálny objekt Cesta (zváraný plech, 2014) od Martina Navrátila.

Najkvalitnejšie sochy však boli v galérii. Peknú kolekciu predstavil dnes už renomovaný sochár Milan Lukáč. Ján Ťapák po minulom roku vystavil dvoch ďalších samurajov z jeho známeho cyklu. Okrem toho aj komornejšie bronzové sochy Rybka a Jazdec. Po koňoch a jazdcoch Marino Mariniho sa však tento námet už nedá prekonať, iba reprodukovať. Výstavy sa zúčastnili aj bratia Bachoríkovci - Otto s drevenými plastikami, Slavomír so sklom. Prijemne prekvapili práce Róberta Szittaya, ktorý tento rok už mal samostatnú výstavu v galérii Fontána. Jeho plastika Alter ego (epoxid, 2011), patrila k najlepším dielam celej výstavy. Na Soche piešťanských parkov bolo zastúpené aj recyklované umenie. Róbert Makar sa prezentoval malou plastikou Pohodlie, ktorá je zložená zo štyroch kníh. Patrí do väčšieho cyklu, vytvoreného v minulom roku. Do tejto kategórie možno zaradiť aj exponáty Pavla Prieložníka a Nade Mikulášikovej-Ábelovej. Keramikár Jozef Sušienka obohatil výstavu svojimi typickými prácami.

Oproti minulému roku sa opäť zvýšil počet vystavujúcich umelcov a najmä diel. Je to signál, že nastáva čas, kedy sa môže položiť dôraz aj na kvalitu. Soche piešťanských parkov by prísnejší výber určite prospel. ▮

Once Again Statues Came to Piešťany for Summer Holiday

After the revival of the festival "Statues of Piešťany's Parks" seven years ago - though on a more modest scale - it still remains the largest artistic event in the town. For the 32nd annual event, the curator Martin Valo selected 27 artists, who presented 62 works of art, of which 5 were displayed outside. The exhibition was open from June 27 to September 1, 2014.

Of the outdoor pieces, the one which garnered the most attention was the one

Sochy opäť prišli

Foto Martin Valo

▲ Róbert Szittay: Alter ego, epoxid, 2011
Róbert Szittay: Alter ego, epoxy, 2011
Róbert Szittay: Alter Ego, Epoxid, 2011

Letovať do Piešťan

Skulpturen während der Sommerzeit wieder in Piešťany

Foto Martin Valo

Confession Booth of Archbishop Bezák, which was in the shape of a gold bishop's hat with small barred windows on each side, by Ladislav Gajdoš. Attention was drawn to this piece as it is a recent news story, which many people still remember. Grabbing its share of attention was also the monumental piece "Cesta" ("Journey"), made of welded sheet metal, 2014) by Martin Navrátil.

The finest statues, of course, were in the gallery. A new set was presented by the currently renowned sculptor Milan Lukáč. Ján Ľapák, as a follow up to last year's work, this year exhibited two more Samurais, from his famous series. In addition, he also presented the more genteel bronze statues Rybka and Jazdec (Little Fish and Rider). Marino Marini can not seem to get over his favourite theme of horses and riders, which he continues to reproduce. The Bachorík brothers - Otto with his wood statues and Slavomír with his glass - also participated in the exhibition. The work of Róbert Szittay, who has already had his own solo exhibition in the Fontána Gallery

▲ Ladislav Gajdoš: Spovednica arcibiskupa Bezáka
Ladislav Gajdoš: Spovednica arcibiskupa Bezáka
(Archbishop Bezák's Confession Booth)
Ladislav Gajdoš: „Beichtstuhl des Erzbischofs Bezák“

this year, was a pleasant surprise. His sculpture "Alter Ego" (epoxy, 2011) was one of the best pieces in the exhibition. There were also works of recycled art at the "Statues of Piešťany's Parks". Robert Makar presented a small statue "Pohodlie" (Comfort), which was made from four books. It is part of a larger series created last year. Also included in this category are the works of Naďa Mikulášiková-Abelová from Piešťany. The ceramist Jozef Sušienka also enriched the exhibition with his typical and distinctive works of art.

In comparison to last year, there were more exhibiting artists and works of art. This is a signal that it is time to place a greater emphasis on quality. The Statues of Piešťany's Parks would only benefit by a stricter selection process. ■

■ Nach ihrer Rückkehr vor sieben Jahren bleibt die „Statue der Parks von Piešťany“ – obgleich in einem bescheideneren Umfang – die größte städtische Veranstaltung im Bereich der bildenden Kunst. Für die 32. Folge wählte Kurator Martin Valo 27 Autoren aus, die sich mit insgesamt 62 Werken präsentierten, davon waren fünf unter freiem Himmel ausgestellt. Die Ausstellung war vom 27. Juni bis 1. September 2014 geöffnet.

Von den unter freiem Himmel ausgestellten Plastiken interessierten sich die Besucher am meisten für den „Beichtstuhl des Erzbischofs Bezák“, in der Gestalt einer goldenen Bischofs-Mitra, mit kleinen vergitterten Fenstern an beiden Seiten, von Ladislav Gajdoš. Sympathien für dieses Werk erweckte das Thema selbst, das in der Gesellschaft stets Resonanz findet. Der Aufmerksamkeit der Zuschauer konnte sich auch das monumentale Objekt „Weg“ (geschweißtes Blech, 2014) von Martin Navrátil, nicht entziehen. Die bemerkenswertesten Skulpturen befanden sich jedoch in der Galerie. Einen schönen Zyklus stellte der heute bereits renommierte Bildhauer Milan Lukáč aus. Seine Bronzeplastik mit dem Titel „Großmutter“, aus dem Jahr 2012, lässt erahnen, dass die Tage des Großmütterchens bereits gezählt sind. Ján Ľapák stellte nach dem vergangenen Jahr zwei weitere Samurai aus seinem bekannten Zyklus aus. Hinzu kamen auch die etwas poetischer angehauchten Bronzeplastiken „Fischlein“ und „Reiter“. Nach den Pferden und Reitern Marino Marinis lässt sich dieses Thema jedoch nicht mehr toppen, sondern lediglich reproduzieren. An der Ausstellung nahmen auch die Gebrüder Bachorík teil – Otto mit Holzplastiken und Slavomír mit Werken aus Glas. Für eine angenehme Überraschung sorgten Arbeiten von Róbert Szittay, der in diesem Jahr bereits eine eigenständige Ausstellung in der Galerie „Fontána“ hatte. Seine Plastik „Alter Ego“ (Epoxid, 2011), gehörte zu den besten Werken der Ausstellung. Vertreten auf der „Statue der Parks von Piešťany“ war ebenfalls die Recycling-Kunst. Róbert Makar präsentierte sich mit der kleinen Plastik „Komfort“, die sich aus vier Büchern zusammensetzt. Sie ist Teil eines größeren, im letzten Jahr entstandenen Zyklus. Dieser Kategorie lassen sich auch die Exponate von Naďa Mikulášiková-Abelová aus Piešťany zuordnen. Der Keramiker Jozef Sušienka bereicherte die Ausstellung mit für ihn typischen Arbeiten.

Verglichen mit dem letzten Jahr, stieg erneut die Anzahl der ausstellenden Künstler und vor allem der Werke. Es ist ein Signal, dass die Zeit naht, in der ein höherer Wert auf die Qualität gelegt werden könnte. Die „Statue der Parks von Piešťany“ würde von einer strengeren Auswahl sicher profitieren. ■

Foto Igor Paulech

Lúčnici sa zapáčilo

Na pódiu tohto kultúrneho stánku sa vystriedalo veľa divadelných i hudobných súborov rôznych žánrov. K tým najnavštevovanejším podujatiam patrili vždy vystúpenia umeleckého súboru Lúčnica. Postupne vznikala čoraz užšia spolupráca medzi vedením tohto súboru a Domom umenia. Nakoniec sa v januári 2014 Lúčnica stala zriaďovateľom Domu umenia.

Už na svojej „domovskej“ scéne sa koncom mája predstavila slávnostným programom, ktorý bol ukážkou toho najlepšieho, čo Lúčnica má. Predstavili sa na ňom všetky zložky súboru - spevácky zbor pod dirigentskou taktovkou zbornajsterky Eleny Matušovej, orchester Zlaté husle so speváckou skupinou pod vedením Martina Sleziaaka a temperamentný tanečný súbor pod drobnohládom umeleckého vedúceho a choreografa profesora Štefana Nosála. Nezabudnuteľný zážitok ocenila do posledného miesta zaplnená sála neutíchajúcim aplauzom.

S vytvorenou spoluprácou Lúčnice a Domu umenia vyslovil spokojnosť riaditeľ Lúčnice Marián Turner: „Vedeli sme, do čoho ideme. Sledovali sme v predchádzajúcich rokoch

Lúčnica Take to Piešťany „Lúčnica“ gefällt es in Piešťany

Drahomíra Moretová, Kornel Duffek

Dom umenia v Piešťanoch od svojho otvorenia v roku 1980 mal viacerých zriaďovateľov. Najskôr to bola Slovenská filharmónia, po roku 1990 ministerstvo kultúry, po ňom Národné osvetové centrum.

Since opening in 1980, the House of Art in Piešťany has had several trustees; first the Slovak Philharmonic, then in 1990 the Ministry of Culture, and later the National Edification Centre.

Das Haus der Kunst in Piešťany hatte seit seiner Eröffnung im Jahr 1980 mehrere Betreiber. Zuerst war es die Slowakische Philharmonie, nach 1990 das Kultusministerium und danach das Nationale Zentrum für Aufklärung.

pokrok mesta a viem, že sa budeme navzájom obohacovať.“

Svoje potešenie vyjadril aj primátor mesta Piešťany Remo Cicutto: „Je to pre naše mesto veľká pocta, pretože tým sa potvrdzuje, že

patríme v oblasti kultúry k najvýznamnejším slovenským mestám. Zároveň nás to zaväzuje naďalej skvalitňovať naše aktivity v rámci rozvoja cestovného ruchu a propagácie Slovenska“.

Foto Igor Paulech

v Piešťanoch

Many theatrical and musical groups of various genres have performed on the stage of this cultural institution. Among the most well-attended events are the performances by the artistic folk group *Lúčnica*. Over time, an even greater cooperative relationship has developed between the leadership of this group and the House of Art. In January 2014, *Lúčnica* even adopted the House of Art as its home away from home.

At the end of May, *Lúčnica* performed a festive program, of their very best, on their "home" stage. All segments of the group performed including the singing group under the direction of choirmaster Elena Matušová, the orchestra "Golden Violins" with the vocal group under the leadership of Martin Slezziak, and the lively dance ensemble under the watchful eye of the artistic director and choreographer Professor Štefan Nosál. This unforgettable experience was awarded, by the standing-room-only audience, with a roaring and seemingly unending round of applause.

The Director of *Lúčnica* Marian Turner has openly expressed his satisfaction with the close

cooperation with the House of Art: "We knew what we were getting into. We've followed the town's progress in recent years and I know that it is a mutually beneficial and enriching partnership."

Town Mayor Remo Cicutto also expressed his pleasure: "This is a great honour for our town, because it confirms the fact that, with regards to culture, we are one of the most important Slovak towns. At the same time, however, we are also committed to further improving our activities in the development and promotion of tourism in Slovakia." ■

Auf der Bühne dieser Kulturstätte wechselten zahlreiche Theater- und Musikensembles verschiedener Richtungen einander ab. Zu den meistbesuchten Veranstaltungen gehörten schon immer die Auftritte des Kunstensembles „*Lúčnica*“. Nach und nach entwickelte sich zwischen der Leitung dieser Gruppe und dem Haus der Kunst eine immer engere Zusammenarbeit. Im Januar 2014 wurde „*Lúčnica*“ schließlich zum neuen Betreiber des Hauses für Kunst.

Auf seiner „heimischen“ Bühne trat das Ensemble „*Lúčnica*“ Ende Mai mit einem festlichen Programm auf, in dem es das Beste aus seinem Repertoire bot. In seinem Verlauf präsentierten sich alle Teile des Ensembles – der Chor unter der Leitung von Chormeisterin Elena Matušová, das Orchester „*Zlaté husle*“ mit seiner Gesangsgruppe unter der Leitung von Martin Slezziak und die temperamentvolle Tanzgruppe unter der Aufsicht des künstlerischen Leiters und Choreografen Professor Štefan Nosál. Dieses unvergessliche Erlebnis quittierte der bis zum letzten Platz gefüllte Saal mit einem nicht enden wollenden Applaus.

Seine Zufriedenheit über die entstandene Zusammenarbeit zwischen „*Lúčnica*“ und dem Haus der Kunst äußerte auch der Leiter des Ensembles Marián Turner: „Wir wussten, worauf wir uns einlassen. In den letzten Jahren verfolgten wir die Entwicklung der Stadt und ich weiß, dass wir uns gegenseitig bereichern werden.“

Und auch der Bürgermeister der Stadt Piešťany, Remo Cicutto, brachte seine Freude zum Ausdruck: „Für unsere Stadt ist es eine große Ehre, denn es ist eine Bestätigung dessen, dass wir uns im Bereich der Kultur in die Riege der bedeutendsten slowakischen Städte reihen. Gleichzeitig verpflichtet es uns, unsere Aktivitäten im Bereich der Entwicklung von Tourismus und der Werbepresenz der Slowakei weiterhin zu verbessern.“ ■

Čachtice Castle is
Once Again Open

Burg Čachtice
wieder zugänglich

Tibor Hlobeň

Čachtický hrad je opäť sprístupnený

▲ Prestrešená hradná kaplnka s časťou novej vyhladkovej terasy.
The newly-roofed castle chapel with part of the new observation deck.
Die überdachte Kapelle mit einem Teil der neuen Aussichtsterrasse

Foto Tibor Hlobeň

Hrad smutne preslávila „Krvavá grófka“ Alžbeta Báthoryová, ktorá tu žila na prelome 16. a 17. storočia. Údajne dala zavraždiť až 600 mladých dievčat, aby sa mohla kúpať v ich krvi, a tak navždy zostať mladá a krásna. V roku 1708 bol hrad dobytý a vypálený vojskami Františka Rákócziho. Od tých čias chátral a čoraz viac sa rozpadávali jeho múry.

Počas posledných dvoch rokov sa vykonala zásadná rekonštrukcia hradu za 1,2 milióna eur vďaka európskym zdrojom z Regionálneho operačného programu

Tematín a Čachtice sú dve zrúcaniny stredovekých hradov, ktoré vidno aj z Piešťan. Počas najväčšej slávy ako strážne hrady Stredného Považia zabezpečovali západnú hranicu Uhorska. Čachtický hrad bol preto budovaný ako mohutná pevnosť a nie ako prepychové sídlo.

Tematín and Čachtice are the remains of two Middle Age castles, which can also be seen from Piešťany. During their heyday as a border guard castle in the Middle Považie they protected the western border of the Hungarian Kingdom. For this reason, Čachtice Castle was built as a massive fortress and not as a fancy residence.

Tematín und Čachtice sind Ruinen zwei mittelalterlicher Burgen, die auch von Piešťany aus zu sehen sind. Zu Zeiten ihres größten Ruhms als wehrhafte Burgen der mittleren Waagregion sicherten sie die westliche Grenze Ungarns. Die Burg Čachtice wurde daher als mächtige Festung und nicht als Luxusresidenz errichtet.

ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. Desiatimi percentami sa na rekonštrukcii podieľal štát a piatimi ako majiteľ objektu obec Čachtice.

„V rámci rekonštrukcie sa dobudovali hradné múry, vyplnili sa kaverny, v rámci archeologického výskumu objavili na hrade nové priestory, ktoré nadstrešili, pribudla vyhladková terasa, z ktorej je nádherný výhľad na okolie. Bola prestrešená kaplnka a na nádvorí stojí replika hospodárskej budovy, kde by sa časom mali premiestniť exponáty Čachtického múzea,“ hovorí starostka Čachtíc Anna Ištoková.

Je asi symbolikou, že k otvoreniu zrekonštruovaného hradu došlo 400 rokov od úmrtia jeho najznámejšej majiteľky. Preto slávnostné otvorenie hradu nemohol 20. júna urobiť nikto iný, ako samotná krvavá grófkya, ktorá sa na chvíľu vrátila na svoj hrad z dávnej minulosti.... Rytiersky program počas

všetkých troch otváracích dní zabezpečila skupina historického šermu Galahad a Bludní rytieri z Beckovského hradu. ■

The castle has been made famous (or infamous) by the “Bloody Countess” Elizabeth Bathory, who lived here at the turn of the 17th century. Allegedly, she had up to 600 young girls killed so that she could bathe in their blood, and so stay forever young and beautiful. In 1708, the castle was conquered and burned by the troops of František Rákóczi. Since then, it has slowly deteriorated and its walls have been increasingly falling apart.

During the last two years major renovations have been made at a cost of 1.2 million euro, thanks to European

sources from the Regional Operational Programme of the Ministry of Agriculture and Rural Development. The state contributed ten percent to the reconstruction, with the village of Čachtice chipping in another 5 percent.

“As part of the reconstruction, the castle walls were rebuilt and stabilized, caverns were filled in, and, as part of the archaeological research, new spaces in the castle were discovered, which were covered with a roof, and even an observation deck was added offering beautiful views of the surrounding area. The chapel was also given a roof and in the courtyard stands a replica of a farm house, where, in time, the Čachtice Museum will eventually house its exhibition,“ says Čachtice Mayor Anna Ištoková.

Perhaps it is symbolic that the opening of the newly renovated castle just happened to take place 400 years after

▼ Zo slávnostného otvorenia zrekonštruovaného hradu.
From the ceremonial opening of the reconstructed castle.
Die feierliche Eröffnung der fertig rekonstruierten Burg

Foto Tibor Hlobeň

▲ Na otvorenie prišli aj školské exkurzie.
Children on school excursions also came to see the opening.
Zur Eröffnung kamen auch Schulklassen.

the death of its most famous owner (Countess Bathory). For this reason, the grand opening of the castle on June 20th could be officiated by none other than the Bloody Countess, who briefly returned to her castle from the distant past... A show featuring knights was presented on all three of the opening days and was provided by Galahad and the Wandering Knights, a group specialising in historic fencing, from the Beckov Castle. ■

hre traurige Berühmtheit bescher-te der Burg die „Blutgräfin“ Elisabeth Báthory, die darin zur Wende des 16. zum 17. Jahrhundert lebte. Sie ließ angeblich bis 600 junge Mädchen töten, damit sie in ihrem Blut baden und so für immer jung und schön bleiben konnte. Im Jahre 1708 wurde die Burg durch die

Heere von Franz Rákóczi erobert und niedergebrannt. Seither verfiel sie und ihre Mauern fielen zunehmend auseinander.

Im Laufe der letzten zwei Jahre wurde dank EU-Mitteln aus dem regionalen Operationsprogramm des Ministeriums für Landwirtschaft und ländliche Entwicklung eine grundlegende Rekonstruktion der Burg, für insgesamt 1,2 Millionen Euro vorgenommen. Mit zehn Prozent der Summe beteiligte sich der Staat an der Rekonstruktion und mit fünf Prozent die Gemeinde Čachtice als Besitzer des Objektes.

„Im Rahmen der Rekonstruktion wurden die Burgmauern nachgebaut und Kavernen ausgefüllt; im Verlauf einer archäologischen Untersuchung sind auf der Burg neue Räume entdeckt worden, die überdacht wurden; eine Aussichtsterrasse, die einen wunderschönen Ausblick in das Umland bietet, kam hinzu. Weiterhin wurde die Burgkapelle

überdacht und im Innenhof steht jetzt der Nachbau eines Wirtschaftsgebäudes, in dem im Laufe der Zeit die Ausstellungsstücke des Museums von Čachtice untergebracht werden sollten,“ sagt die Bürgermeisterin von Čachtice, Anna Ištoková.

Und vielleicht steckt eine gewisse Symbolik hinter dem Umstand, dass die Eröffnung der rekonstruierten Burg 400 Jahre nach dem Tod ihrer berühmtesten Bewohnerin stattfand. Deshalb konnte die feierliche Eröffnung am 20. Juni kein anderer vornehmen, als die Blutgräfin persönlich, die dafür kurz aus der fernen Vergangenheit auf ihre Burg zurückkehrte... Für ein „ritterliches“ Programm sorgte während aller drei Eröffnungstage die Gruppe für historisches Fechten „Galahad a Bludní rytieri“ (Galahad und die wandernden Ritter) von der Burg Beckov. ■

Striebro z Paríža do Piešťan

A Silver from Paris to Piešťany Silber aus Paris nach Piešťany

Lubomír Floch

V dňoch 14. 6. - 22. 6. 2014 sa uskutočnila v Paríži Medzinárodná filatelistická výstava „Salon Planete Timbres 2014“ (Salón planéty známok 2014). Zväz slovenských filatelistov (ZSF) reprezentovali štyri exponáty od troch filatelistov. Na výstave sú zúčastnilo 179 exponátov z 33 európskych krajín. Výstava sa konala s podporou Svetovej filatelistickej organizácie (FIP) a so záštitou Európskej asociácie filatelistických zväzov (FEPA), združujúcej národné filatelistické organizácie zo 43 štátov Európy.

Zoznam a umiestnenie slovenských exponátov: Vojtech Jankovič: Môj život ako život bicykla (tematická trieda), 93b., zlatá medaila, Ladislav Fekete: Letecká pošta Rakúsko-Uhorska v 1.svetovej vojne (trieda aerofilatelie), 90b., zlatá medaila, ten istý autor: Lodná pošta Rakúsko-Uhorska v 1.svetovej vojne (trieda poštovej histórie), 78b., veľká strieborná medaila, Alexander Urminský: Mlyny (otvorená trieda), 73b., strieborná medaila.

Exponát A. Urminského z Piešťan obhajoval svoju striebornú pozíciu zo Svetovej filatelistickej výstavy vo Washingtone z roku 2006. Predstavil históriu mlynárstva na území bývalého Rakúsko-Uhorska. Sú v ňom aj dokumenty o histórii Ružového mlyna v Piešťanoch. ■

Between June 14th and 22nd, 2014, the International Philatelic Exhibition "Salon Planete Timbres 2014" (Salon of the Planet's Stamps 2014) took place in Paris. The Association of Slovak Philatelists (ZSF) presented four exhibits by three philatelists. There were 179 exhibits from 33 different European countries at the exhibition. The exhibition was held with the support of the World Philatelic Organization (FIP) together with the support of the Federation of European

Philatelic Associations (FEPA), which brings together national philatelic organizations from 43 European countries.

The Slovak exhibits placed as follows: Vojtech Jankovič "Môj život ako život bicykla" (My Life as the Life of a Bicycle) (the thematic class), 93pt., gold medal; Ladislav Fekete: Airmail of Austro-Hungarian Empire during World War I (airmail stamp class), 90pt., gold medal; the same collector: Ship Mail of Austro-Hungarian Empire during World War I (postal history class), 78pt., a large silver medal; Alexander Urminský: "Mlyny" (Mills) (open class), 73pt., silver medal.

The exhibit by A. Urminský, from Piešťany, defended its silver medal victory from the World Philatelic Exhibition in Washington in 2006. He displayed the history of milling in the former Austro-Hungarian Empire. Also included in this exhibition were depictions of the history of the Pink Mill (Ružový mlyn) in Piešťany. ■

In den Tagen vom 14.6. bis 22.6.2014 fand in Paris die internationale Briefmarkenausstellung „Salon Planete Timbres 2014“ (Ausstellung Briefmarken-Planet 2014) statt. Der Bund Slowakischer Philatelisten (ZSF) präsentierte sich mit vier Exponaten von drei Briefmarkensammlern. An der Ausstellung beteiligten sich 33 europäische Länder mit insgesamt 179 Exponaten. Veranstaltet wurde sie mit Unterstützung des Weltverbandes für Philatelie (FIP) und des Verbundes nationaler europäischer Philatelistenverbände (FEPA), in dem nationale Philatelisten-Organisationen aus 43 Ländern Europas vereint sind.

Die slowakischen Exponate erhielten folgende Platzierungen: Vojtech Jankovič: „Mein Leben wie das Leben eines Fahrrades“ (Wettbewerbsklasse Thematische Philatelie), 93b., Goldmedaille; Ladislav Fekete: „Österreichisch-Ungarische Luftpost im 1. Weltkrieg (Wettbewerbsklasse Aerophilatelie), 90b., Goldmedaille; gleicher Autor: Österreichisch-Ungarische Schiffspost im 1. Weltkrieg (Wettbewerbsklasse Postgeschichte), 78b., große Silbermedaille; Alexander Urminský: „Mühlen“ (Offene Klasse), 73b., Silbermedaille.

Das Exponat von A. Urminský aus Piešťany verteidigte hier seine Silberposition von der Welt-Briefmarkenausstellung 2006 in Washington. Es stellt die Geschichte des Müller-Handwerks in der ehemaligen Österreichisch-Ungarischen Monarchie dar. Es enthält auch Dokumente zur Geschichte der Rosa Mühle (zu Slowakisch: Ružový mlyn) in Piešťany. ■

Náplňou festivalových dní bola súťaž rozhlasových spracovaní knižných predlôh, ktoré hodnotila odborná a detská porota. Program festivalu dopĺňalo vyše 40 sprievodných podujatí, ktorých zámerom bolo pripomenúť dôležitosť knihy a čítania. V tomto roku festival prekročil hranice mesta a priniesol atraktívne besedy, výstavy, tvorivé dielne a divadelné predstavenia do viacerých okolitých obcí.

Ako sprievodné podujatie sa uskutočnila prezentácia Pohádkové Česko, na ktorej návštevníci festivalu poznávali turisticky významné miesta v krajine našich susedov.

Na festivale boli v tomto roku slávnostne udelené dve zvláštne ceny. Prvýkrát v histórii to bola Zvláštna cena Literárneho informačného centra, ktorou bol za významný umelecký prínos v oblasti detskej tvorby ocenený spisovateľ Daniel Hevier. Tradičná Zvláštna cena RTVS za celoživotné dielo a výrazný vplyv na rozhlasovú dramatickú tvorbu pre deti patrila hercovi Borisovi Farkašovi.

Stovky nadšených detských i dospelých návštevníkov a srdečná atmosféra, ktorá vládla tomuto unikátnemu podujatiu aj tentokrát potvrdili, že Piešťany a mestská knižnica sú miestom, kam pravidelne s veľkou radosťou prichádzajú osobnosti najzvučnejších mien a svojou účasťou podporujú pôvodnú rozprávkovú tvorbu i lásku detí k čítaniu. Mimoriadne úspešný ôsmy ročník festivalu Zázračný oriešok, ktorý má svoj domov v Piešťanoch, bol toho pravým dôkazom. ■

▼ Počas trvania Zázračného orieška bolo veselo aj v uliciach mesta. There was lots of lively fun on the streets of the town during the festival "Miraculous Nut".

Während des Festivals Zaubernuss herrschte gute Laune auch in den Straßen der Stadt.

V Piešťanoch majú

Piešťany has its own Fairytale Festival

In Piešťany haben Märchen ihr eigenes Festival

Každé dva roky v máji sa v Piešťanoch uskutočňuje festival pôvodnej slovenskej rozhlasovej tvorby pre deti Zázračný oriešok s podtitulom Kniha v rozhlase - rozhlas v knihe. V tomto roku sa konal už ôsmy ročník tohto výnimočného a na Slovensku ojedinelého rozprávkového festivalu, ktorému život pred viac ako 15 rokmi vdýchli vysokoškolský pedagóg a spisovateľ Ján Uličiansky a riaditeľka mestskej knižnice Margita Galová.

Every two years, in May, a festival of original Slovak radio broadcasts for children called "The Miraculous Nut" with the subtitle "A Book on the Radio - Radio in a Book", takes place in Piešťany. This year was the eighth year of this extraordinary and unique-within-Slovakia fairytale festival, which was brought to life more than 15 years ago by the university teacher and writer Ján Uličiansky and the director of the Town Library Margita Galová.

Alle zwei Jahre, im Mai, findet in Piešťany das Festival der slowakischen Radioproduktion für Kinder „Zázračný oriešok“ (Zaubernuss), mit dem Untertitel Buch im Rundfunk - Rundfunk im Buch, statt. In diesem Jahr wurde bereits die achte Folge dieses außergewöhnlichen und in der Slowakei einmaligen Märchenfestivals veranstaltet, das vor mehr als 15 Jahren von dem Hochschullehrer und Buchautor Ján Uličiansky und der Leiterin der Stadtbibliothek, Margita Galová, ins Leben gerufen wurde.

Foto Viera Dusíková

rozprávky svoj festival

Katarína Nemcová

Foto archív MŠK

▲ Spisovateľ a dramatik Ján Uličiansky a vydavateľka Magdaléna Fazekašová pri preberaní ocenenia. Vľavo generálny riaditeľ RTVS Václav Míka.
The writer and dramatist Ján Uličiansky and publisher Magdaléna Fazekašová accepting an award. On the left is the general director of RTVS (Slovak Radio and Television) Václav Míka.
Der Buchautor und Dramatiker Ján Uličiansky und die Verlegerin Magdaléna Fazekašová beim Entgegennehmen ihrer Auszeichnung. Links der Generaldirektor des Slowakischen Rundfunks und Fernsehens (RTVS), Václav Míka.

The festival included a competition of broadcasts of tales from books, which was judged by a jury of experts and children. The festival's program was filled with over 40 accompanying events, all of which were focused on the importance of books and reading. This year the festival went even beyond the borders of the town bringing attractive and interesting discussions, exhibitions, creative workshops and theatrical performances to several surrounding villages.

One of the accompanying events was a presentation of Pohádkové Česko (Fairyland Czech), in which festival-goers could learn about important tourist destinations in our neighbour's country.

This year, at the festival, two unusual awards were officially handed out. For the very first time in the history of the festival the Special Prize of the Literary Information Centre, recognizing the important artistic contribution in the field of children's artwork, was awarded to the author Daniel Hevier. The traditional Special Prize of RTVS (Slovak Television and Radio) for lifetime achievement and significant impact on radio drama for children went to the actor Boris Farkaš.

The hundreds of enthusiastic children and adult visitors together with the lively and merry atmos-

phere, which was ever-present at this unique event, once again affirmed the notion that Piešťany and the Town Library are places, where some of the most well-known personalities regularly and gladly come to add their support to this original fairytale production and to encourage children's love of reading. The extremely successful 8th annual "Miraculous Nut" Festival, which has its home in Piešťany, was once again a testament to all of this. ■

Den Inhalt der Festivaltage bildete ein Wettbewerb der Hörspielfassungen von Buchvorlagen, die von einer Fach- und Kinder-Jury bewertet wurden. Das Festivalprogramm rundeten über 40 begleitende Veranstaltungen ab, deren Zweck es war, die Bedeutung von Büchern und Lesen in den Fokus zu rücken. Das diesjährige Festival dehnte sich über die Grenze der Stadt hinaus und brachte attraktive Diskussionsrunden, Ausstellungen, Workshops und Theateraufführungen in mehrere umliegende Gemeinden.

Eine der begleitenden Veranstaltungen war die Präsentation „Märchenhaftes Tschechien“, auf

der die Festivalbesucher touristisch bedeutsame Orte im Land unserer Nachbarn kennen lernten. Im Rahmen des Festivals fand in diesem Jahr die feierliche Übergabe zweier Sonderpreise statt. Zum ersten Mal in der Festival-Geschichte wurde der Sonderpreis des Literatur-Informationszentrums verliehen, mit dem der Buchautor Daniel Hevier für seinen bedeutenden künstlerischen Beitrag im Bereich der Kinderliteratur ausgezeichnet wurde. Der traditionell vergebene Sonderpreis des Slowakischen Rundfunks und Fernsehens ging für sein Lebenswerk und herausragende Wirkung im Bereich des Kinderhörspiels an den Schauspieler Boris Farkaš.

Hunderte begeisterte kleine und große Besucher und eine herzliche Atmosphäre, die auf dieser einmaligen Veranstaltung herrschte, haben auch diesmal bestätigt, dass Piešťany und die hiesige Stadtbibliothek Orte sind, an die stets und mit großer Freude Persönlichkeiten mit den klangvollsten Namen kommen und durch ihre Anwesenheit die Märchen-Dramaturgie und die Liebe der Kinder zum Lesen unterstützen. Dieses besonders erfolgreiche achte Jahr des Festivals „Zaubernuss“, das sein Zuhause in Piešťany fand, ist hierfür der beste Beweis. ■

Foto Pavol Hauptvogel

▲ Budova Génovej banky SR v areáli Výskumného ústavu rastlinnej výroby v Piešťanoch.
The Slovak Gene Bank building at the site of the Research Institute of Crop Production in Piešťany.
Das Gebäude der Slowakischen Genbank auf dem Gelände des Forschungsinstituts für Pflanzenproduktion in Piešťany

An Ark of Plant Treasures

The Slovak Gene Bank
seats in Piešťany

Arche der pflanzlichen Schätze

Die Slowakische Genbank
für Kulturpflanzen befindet
sich in Piešťany.

Ing. Pavol Hauptvogel, PhD.

ARCHA RASTLINNÝCH POKLADOV

Génová banka
Slovenskej republiky
je v Piešťanoch

Medzi najvýznamnejšie zdroje pre existenciu ľudstva patrí voda, pôda a vzduch. Popri nich ešte poznáme štvrtý zdroj pre existenciu ľudstva, a to všetko živé, či už rastliny, živočíchy a mikróby. Posledných 50 rokov pozorujeme, ale aj cítime zánik viacerero rastlín a živočíchov, ktoré sú podstatou potravinovej bezpečnosti pre súčasné, ale aj budúce generácie.

The most important resources for human existence are water, earth, and air. In addition to these, we also know a fourth resource for human existence, and that is all living things, whether it's plants, animals or microbes. Over the last 50 years, we have observed, and also felt, the disappearance of several types of plants and animals, which are an essential food source for the current, as well as, future generations.

Zu den wichtigsten Ressourcen für menschliche Existenz gehören das Wasser, die Erde und die Luft. Außer ihnen kennen wir noch eine vierte Ressource für die menschliche Existenz und das ist die gesamte Artenvielfalt, ob Pflanzen, Tiere oder Mikroorganismen. In den letzten 50 Jahren beobachten wir nicht nur, sondern spüren auch das allmähliche Schwinden diverser Pflanzen und Tiere, die als Grundlage der Lebensmittelsicherheit für die heutigen sowie auch die künftigen Generationen dienen.

▼ Skladovanie semien v klimatizovaných boxoch.
Seeds stored in air-conditioned boxes.
Aufbewahrung des Saatgutmusters in klimatisierten Boxen

Foto Pavol Hauptvogel

▲ Viazanie snopov raže trsnatej (*Secale cereale*, var. *multicaule*) na rodinnom poličku v Pieninách.
 Binding sheaves of midsummer rye (*Secale cereale*, var. *multicaule*) on its familial ledge in Pieniny.
 Das Binden der Garben des Schilfroggens (*Secale cereale*, var. *multicaule*) auf einem privaten Feld in den Kronenbergen (Pieninen)

Základom tejto rozmanitosti sú rôzne pestované plodiny a divorastúce druhy rastlín, ktoré sú nenahraditeľnou súčasťou najmä výživy, zdravia a ostatných narastajúcich potrieb ľudstva. Vo všeobecnosti je známe, že najväčšia rozmanitosť je v tropických dažďových pralesoch a vrchol jej pyramídy je v Kolumbii, Ekvádore a Peru. V tejto súvislosti nemôžeme povedať, že napríklad Karpaty majú menšiu hodnotu z hľadiska rozmanitosti ako dažďové pralesy. Na zemeguli existuje viac ako 300000 druhov, z toho asi 5000 druhov je využívaných ako potravinová a 3 z nich - kukurica, ryža a pšenica zabezpečujú 60 % energie a bielkovín pre výživu ľudstva.

Pre potreby uchovania a udržanie ich rozmanitosti sú v mnohých krajinách vybudované tzv. génové banky, v ktorých semená rastlín skladujeme pri teplote -17°C na dobu 50 rokov a pri teplote 4°C pre ich možné využitie. Pokiaľ

v sedemdesiatych rokoch 20. storočia bolo menej ako 10 génových bánk a uchovávaných bolo asi 0,5 milióna vzoriek, v súčasnosti je vo viac ako 1700 génových bankách uchovávaných okolo 7 miliónov vzoriek. Jedna z nich je postavená a využívaná v Piešťanoch vo Výskumnom ústave rastlinnej výroby. Génová banka semenných druhov rastlín bola otvorená na jeseň 1996 a tvoria ju laboratória a klimatizované boxy, v ktorých semená uskladňujeme. Kapacita tejto národnej pokladnice je 50000 vzoriek semenných druhov, či už obilnín, strukovín, olejnin, krmovín, tráv, zelenín, technických rastlín a okrasných kvetín. V našej génovej banke uchováваме pri teplote 4°C 17649 vzoriek, pri teplote -17°C 3743 vzoriek. Okrem vzoriek semien uchováваме o nich informácie a máme istotu, že základný článok pre naše prežitie je v depozite aj pre kritické situácie.

Skôr však ako uskladňujeme vzorky semien rastlín, vykonávame ich zber, či už v prírode, v domácich skladoch a v záhradách, na poliach a lúkach, v podhorských a horských regiónoch Slovenska, ale aj v zahraničí. Zber a prieskum rastlín sme realizovali v oblasti Spiša, Turca, Kysúc, Liptova, Hontu, Záhoria, Gemeru a v ďalších regiónoch Slovenska, ktoré vynikali rozmanitosťou pestovaných rastlín. Zozbierali sme vzorky pôvodne pestovanej pšenice dvojrznej - ľudovo nazývanej dvojrznky, ktorá bola u nás v minulosti pestovaná a využívaná pri príprave domácich potravín. Posledný výskyt jej pestovania sme zaznamenali počas zberovej expedície v oblasti Myjavskej pahorkatiny, kde bola používaná pri výrobe domácich jaterníc. Ďalšia dôležitá obilnina, ktorá sa našom území pestovala bola mrazuvzdorná a veľmi skromná a odolná raž trsnatá - ľudovo nazývaná svätovánska raž alebo lesná raž.

▲ Fazuľa z Novej Lehoty, Považský Inovec.
Beans from Nova Lehota, Považský Inovec.
Bohnen aus Nová Lehota, Považský Inovec

V niektorých dedinkách Oravy ešte dnes pestujú gazdinky starú odrodu „Oravskej“ kapusty, ktorá má veľmi dobré vlastnosti pre skladovanie a spracovanie. Ďalej sme zozbierali a skladujeme pre ďalšie generácie semená rozmanitých farieb a veľkostí, ako sú napríklad fazule, cíceru, ale aj rôznych liečivých, aromatických rastlín a divorastúcich druhov využiteľných vo výžive a v poľnohospodárstve. Cícer baraní je známy pod rôznymi ľudovými názvami: slovenec, slovenka, bagovka, čičer, bagoca, ale aj slovienka, slovienko či sloviatko. V génovej banke uchováваме staré odrody pšenice, jačmeňa a strukovín, ktoré boli u nás vyšľachtené v medzivojnovom období.

Získané vzorky semien hodnotíme pre ich ďalšie využitie v prípade nepredvídateľných zmien. Najčastejšími užívateľmi vzoriek rastlín z génovej banky sú domáce i zahraničné šľachtiteľské a výskumné pracoviská, génové banky, ale aj školy a ďalšie organizácie. ■

The basis of this diversity is different cultivated crops and wild plant species, which are an especially indispensable part of the nutrition, health, and other growing needs of humanity. It is generally known that the greatest diversity is found in tropical rain forests, especially those located in Columbia, Ecuador, and Peru. In this context, we cannot say that, for example, the Carpathians have less value in terms of diversity than the rainforests. On the earth, there are over 300,000 species, of which about 5,000 are used for food and 3 of these - corn, rice, and wheat provide 60% of the energy and protein in human nutrition.

In an effort to preserve and maintain this diversity, many countries have set up so-called "gene banks", in which plant seeds are stored at a temperature of -17°C for a period of 50 years and at a temperature of 4°C for possible usage. In

the 1970's, there were less than 10 gene banks, which stored around .5 million samples, whereas today there are over 1,700 gene banks storing around 7 million samples. One of them is located and used right here in Piešťany in the Research Institute of Crop Production. The gene bank of plant seeds was opened in the autumn of 1996 and consists of a laboratory and air-conditioned boxes, in which the seeds are stored. The capacity of this national treasure is 50,000 samples of seed types, whether cereals, legumes, oilseeds, fodder, grasses, vegetables, industrial crops, or ornamentals. In our gene bank 17,649 samples are stored at a temperature of 4°C and another 3,743 samples are stored at -17°C. In addition to these samples of seeds, we also keep information about them and, are safe in the knowledge that the basic element for our survival is safely stored away for any possible critical situation.

However, before we store the seed samples, we must first collect them, either in nature or in domestic warehouses as well as in gardens, fields, meadows, and in the valleys and mountains of Slovakia as well as abroad. Collection and analysis of plants has been carried out in the areas of Spiš, Turec, Kysuce, Liptov, Hont, Záhorie, Gemer and other regions of Slovakia, where there is a wide diversity of cultivated plants. We have collected samples of originally cultivated double-grain wheat – commonly known as emmer, which was grown in Slovakia in the past and used in the preparation of homemade food. We documented the last occurrence of its cultivation in the area of the Myjava highlands, where it was used in the production of domestic hash-and-crumb sausages. Another important cereal, which has also been cultivated in our country, is the cold-resistant, very modest and durable tufted rye - commonly known as

midsummer rye or forest rye. Even today, in some villages in Orava, old housewives still grow the old variety of "Orava" cabbage, which has very good characteristics for storage and processing. We also collected and stored, for future generations, seeds of various colours and sizes such as beans and chick peas, as well as a variety of medicinal and aromatic plants and other wild species useful for nutrition and agriculture. Chick peas are known by many different folk names. In the gene bank we also store old varieties of wheat, barley, and legumes, which were brought and grown here during the inter-War period.

The obtained samples are assessed for their further use in the event of unforeseeable changes. The most frequent users of these plant samples from the gene bank are domestic and foreign breeders and growers, research institutes, gene banks, as well as schools and other organizations. ■

Die Basis dieser Artenvielfalt bilden verschiedene Kulturpflanzen wie auch wildwachsende Pflanzenarten, die einen nicht zu ersetzenden Bestandteil der Ernährung, Gesundheit und aller anderen wachsenden Bedürfnisse der Menschheit bilden. Es ist allgemein bekannt, dass die größte Artenvielfalt von den tropischen Regenwäldern beherbergt wird und der Gipfel ihrer Pyramide in Kolumbien, Ecuador und Peru liegt. In diesem Zusammenhang können wir nicht sagen, dass zum Beispiel die Karpaten aus Sicht der Artenvielfalt einen geringeren Wert haben als die tropischen Regenwälder. Auf der Erde existieren mehr als 300.000 Pflanzenarten, davon werden etwa 5.000 Arten als Nahrungsmittel verwendet, drei von ihnen - Mais, Reis und Weizen liefern 60 % Energie und Eiweiß für die Ernährung der Menschen.

Zum Zwecke der Aufbewahrung und Erhaltung ihrer Artenvielfalt wurden in vielen Ländern sog. Genbibliotheken oder

▼ V horských oblastiach Slovenska pestujú staré odrody kapusty, ktoré sa dobre skladujú a spracovávajú.
In the mountainous regions of Slovakia they grow old varieties of cabbage, which are easily stored and processed.
In den Bergregionen der Slowakei werden alte Kohlsorten angebaut, die sich gut lagern und verarbeiten lassen.

Foto Pavol Hauptvogel

▲ Vykopávanie zemiakov v Liptovskej Tepličke, Nízke Tatry.
Digging potatoes in Liptovská Teplička, Nízke Tatras.
Kartoffelernte in Liptovská Teplička, Niedere Tatra

Genbanken errichtet, in denen die Samen von Pflanzen bei einer Temperatur von -17°C für einen Zeitraum von 50 Jahren oder bei einer Temperatur von 4°C für die mögliche Verwendung gelagert werden. Während es in den 70er Jahren des 20. Jahrhunderts noch weniger als zehn Genbanken gab, in denen etwa eine halbe Million Saat- und Pflanzgutmuster aufbewahrt wurde, lagern heutzutage in 1.700 Genbanken an die 7 Millionen Saat- und Pflanzgutmuster. Eine von ihnen steht in Piešťany und wird von dem Forschungsinstitut für Pflanzenproduktion genutzt. Die Genbank für Saatgutmuster, die im Herbst 1996 eröffnet wurde, besteht aus Laborräumen und klimatisierten Boxen, in denen die Samen aufbewahrt werden. Die Kapazität dieser nationalen Pflanzgut-Schatzkammer beträgt 50.000 Saatgutmuster, von Getreide über Hülsenfrüchte, Ölpflanzen, Futterpflanzen, Gräser und Gemüse bis hin zu technischen und Zierpflanzen. In unserer Genbank bewahren wir bei einer Temperatur von -17°C 3.743 Saatgutmuster auf. Neben Samenmustern bewahren wir auch Informationen über sie auf und haben die Sicherheit, dass ein Grundelement unseres Überlebens auch im

Falle einer kritischen Situation im Depot liegt. Bevor wir jedoch die Saatgutmuster der Pflanzen einlagern, führen wir Pflanzensammlungen in der Natur, in heimischen Lagern und Gärten, auf Feldern und Wiesen, in tieferen und höheren Bergregionen, aber auch im Ausland durch. Die Sammlung und Erforschung der Pflanzen führten wir in den Regionen Spiš, Turiec, Kysuce, Liptov, Hont, Záhorie, Gemer und anderen Regionen der Slowakei durch, die aufgrund ihrer Vielfalt von Kulturpflanzenarten herausragen. Dabei trugen wir Muster des ursprünglich angebaute zweikörnigen Weizens zusammen – im Volksmund „Zweikörnchen“ genannt – der bei uns früher gesät und bei der Zubereitung hausgemachter Speisen verwendet wurde. Den letzten Ort seines Anbaus haben wir während der Sammlungsexpedition im Bereich des Hügellandes „Myjavská pahorkatina“ entdeckt, wo diese Getreideart bei der Herstellung von hausgemachter Blutwurst verwendet wurde. Eine weitere wichtige Getreideart, die auf unserem Gebiet angebaut wurde, war der frostbeständige und sehr anspruchslose Schilfrosgen – im Volksmund auch Mitsommernacht-Roggen oder Waldroggen

genannt. In einigen wenigen Dörfern der Region Orava bauen die Hausfrauen bis heute eine alte Sorte des „Orava“ Kohls an, die über sehr gute Eigenschaften für die Lagerung und Verarbeitung verfügt. Des Weiteren haben wir für die künftige Generationen Samen verschiedener Farben und Größen eingesammelt und lagern diese, wie zum Beispiel Bohnen, Kichererbsen, aber auch die Samen verschiedener Heil- und aromatischer Pflanzenarten und wildwachsender Pflanzenarten, die in der Ernährung und der Landwirtschaft verwendet werden können. Die Kichererbse ist unter verschiedenen Volksnamen bekannt. In der Genbank bewahren wir ebenfalls alte Sorten von Weizen, Gerste und Hülsenfrüchten auf, die bei uns in der Zwischenkriegszeit gezüchtet wurden.

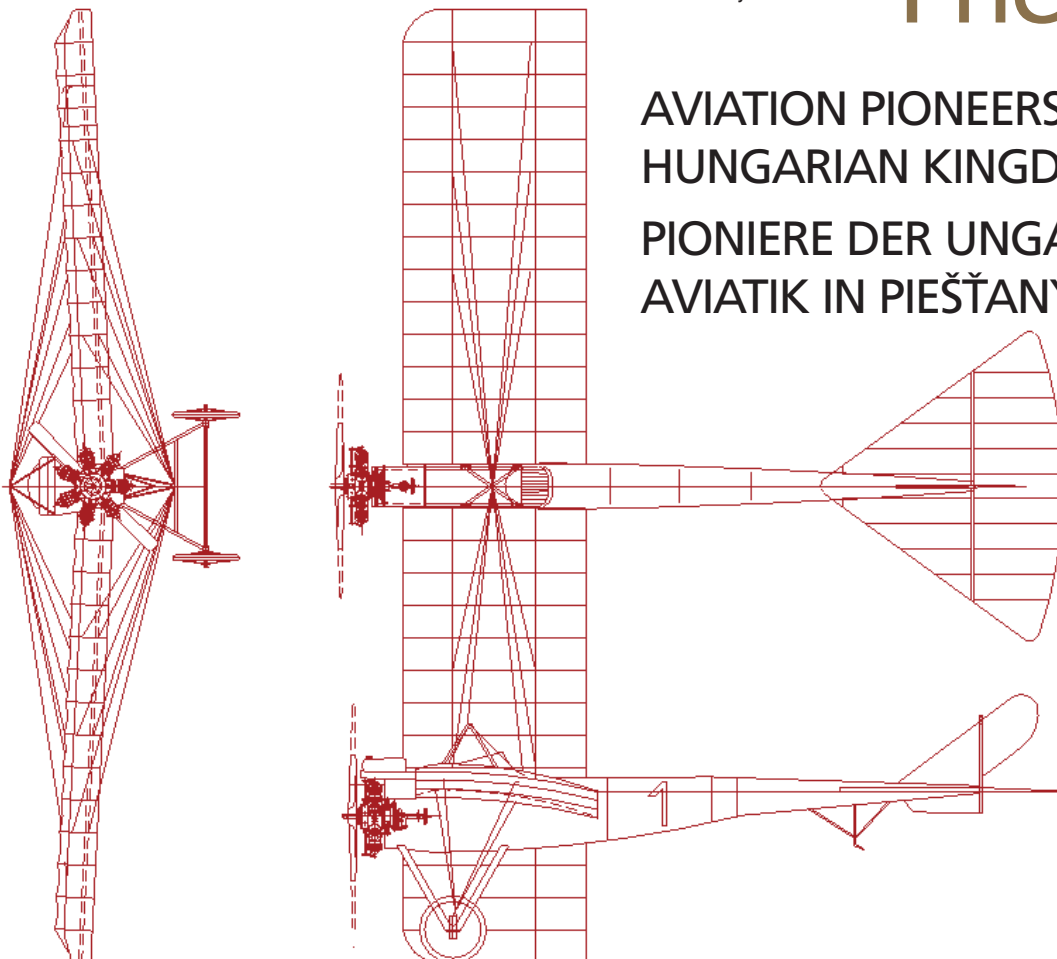
Die gewonnenen Saatgutmuster werten wir hinsichtlich ihrer weiteren Verwendung im Falle von unvorhergesehenen Veränderungen aus. Die häufigsten Anwender von Pflanzenmustern aus der Genbank sind heimische und ausländische Institute für Pflanzenzüchtung, Genbanken, aber auch Schulen und andere Organisationen. ■

Peter Chudý

Priekopníci

AVIATION PIONEERS OF THE
HUNGARIAN KINGDOM IN PIEŠŤAY
PIONIERE DER UNGARISCHEN
AVIATIK IN PIEŠŤANY

▶ Štartové číslo 1 - Monoplán Letai pilotoval najúspešnejší uhorský pilot Juraj Minár.
The monoplan Letai piloted by the most successful Hungarian pilot Juraj Minár.
Die Startnummer 1 - den Eindecker „Létai“ - flog der erfolgreichste ungarische Pilot Juraj Minár.

Originál Peter Chudý

◀ Pred hangárom stojí sprava jednoplošník Lohner, v strede vidíme Wittmanov dvojplošník Lohner Daimler a celkom vľavo Minárov monoplán Léтай. Unikátna fotografia však vydala svoje tajomstvá až po sto rokoch. Dôkaznú neistotu okolo exhibície Štefana Dobosa odstránil rozostrený záber na vzadu za Minárovým aeroplánom stojáci Svachulay Albatros. Senzačným objavom je aj neostrá silueta špeciálu bratov Tóthovcov, skrytá za Wittmanovým dvojplošníkom (badateľná je vrtnula, segment krídla, segment prednej kapotáže motora a tieň rozmontovaného trupu).

A Lohner monoplane on the right in front of a hangar, in the centre we can see Wittmann's Lohner Daimler biplane and, on the far left, Minar's monoplane Letai. This unique photo revealed its secrets after one hundred years. The evidential uncertainty surrounding Štefan Dobos' exhibition was finally cleared up with the corrections made to the blurry image on the back of Minar's standing Svachulay Albatros airplane. The sensational discovery includes a blurry silhouette of the Toth brothers special machine hidden behind Wittmann's biplane (the propeller, a segment of the wing, and a segment of the front of the engine cowling and the shadow of the disassembled fuselage are visible).

Vor dem Hangar rechts steht der Eindecker „Lohner“, in der Mitte ist Wittmanns Doppeldecker „Lohner Daimler“ zu sehen und ganz links der Eindecker „Léтай“ von Minár. Diese einzigartige Fotografie gab jedoch erst nach 100 Jahren ihre Geheimnisse preis. Unklarheiten rund um die Vorführung von Štefan Dobos beseitigte die unscharfe Aufnahme des hinter Minár's Eindecker stehenden „Svachulay Albatros“. Eine sensationelle Entdeckung stellt auch die verschwommene Silhouette des Sondermodells der Gebrüder Tóth dar, die sich hinter Wittmanns Doppeldecker versteckt (sichtbar ist der Propeller, ein Flügelsegment, ein Teil der Motorverkleidung und der Schatten des auseinandergenommenen Rumpfes).

uhorskej aviatiky v Piešťanoch

Tento rok uplynulo sto rokov od konania prvých leteckých pretekov na území Slovenska. Vďaka analýze dobových fotografií sa podarilo zistiť doteraz neznáme skutočnosti o začiatkoch aviatiky u nás.

This year marks 100 years since the first airplane races were held in Slovakia. Thanks to analysis of period photographs it was possible to determine, previously unknown facts about the beginnings of aviation in our country.

In diesem Jahr sind 100. Jahre vergangen, seit der ersten Luftfahrtschau auf dem Gebiet der heutigen Slowakei. Dank der Analyse zeitgenössischer Fotografien gelang es, bisher unbekannte Fakten zu den Anfängen der Aviatik bei uns zutage zu bringen.

Roky 1903 - 1913 nazývame zlatým vekom aviatiky. Letcom sa vtedy mohol stať iba erudovaný technik s vytrvalosťou a odvahou, ktorý bol súčasne konštruktérom, technologom, mechanikom, organizátorom i pilotom. O skutočný rozmach letectva v Uhorsku sa zaslúžil Francúz Luis Blériot, ktorý 25. júla 1909

preletel cez kanál La Manche a o tri mesiace neskôr pricestoval do Budapešti. Jeho lety na Rákoši vzbudili obrovský záujem verejnosti a Uhorský Aeroklub už v roku 1910 usporiadal na tom istom mieste prvé letecké dni. Keď o štyri roky neskôr narazil Uhorský Aeroklub na nepochopenie policajných úradov a vojenskej vrchnosti mesta

Budapešť, rozhodol sa zorganizovať uhorský letecký deň v svetoznámych kúpeľoch Piešťany.

Organizátor preteku stotník Petrőczy našiel pre tento zámer plnú podporu u piešťanských podnikateľov v kúpeľníctve Ľudovíta a Imricha Winterovcov. Letecký deň sa stal oslnivou súčasťou slávnostného otvorenia golfového ihriska piešťanského Golf Clubu. Prihlásilo sa päť aviatikov. Július Minár, 19-ročný žiak Andreja Kvasza, ktorý lietal na fabrickom monoplane Léтай, poháňanom vzduchom chladeným sedemvalcovým hviezdicovým motorom bratov Dedicovcov s výkonom 85 konských síl. Andrej Kvasz, dolnozemský Slovák, rodom z Békešskej Čaby, ktorý postavil od roku 1911 niekoľko vlastných lietadiel, bol vynikajúcim pilotom, najpopulárnejším priekopníkom aviatiky v Uhorsku. Na piešťanské preteky modifikoval svoj najnovší exhibičný monoplán Kvasz 6 na pretekový typ 6 Pöstyén. Viedenčan Ing. Viktor Wittmann sa predstavil dvojplošníkom rakúskej firmy Lohner s motorom Daimler o výkone až 90 konských síl. V. Wittmann v apríli 1914 vyhral grandiózny etapový letecký pretek o Šichtovu cenu na trati Praha, Brno, Viedeň, Budapešť, finančne dotovaný astronomickou sumou 100 000 korún, za ktorú sa dali kúpiť tri továrenské aeroplány. Jozef a Koloman Tóthovci, mladí mechanici z Lučenca, pripravili stroj vlastnej konštrukcie, ktorý mal aerodynamický, veľmi

Foto archív Trenčianske múzeum

pokrokový systém náporového vodného chladenia motora s chladičmi integrovanými do podvozku a vyznačoval sa trupom úplne potiahnutým preglejkou. Anton Lányi predstavil jednomiestny jednoplošník Lohner s Ettrichovým krídlom Taube, poháňaný štvorvalcovým radovým motorom Hiero (konštruktéra Otta Hieronymusa) s výkonom 65 konských síl. V roku 1911 sa Lányi preslávil preletom jazera Balaton, najväčšieho jazera v strednej Európe, dlhého 77 km.

Súťažné podmienky zásadne požadovali dosiahnuť minimálnu letovú hladinu 600 metrov nad terénom. Trať Piešťany – obec Ostrov – Piešťany mala otočný bod nad zvonnicou kostola sv. Imricha. Rýchlosť musela byť minimálne 75 km za hodinu. (Poveternostné podmienky však nedovolili túto podmienku dodržať.) Na greenoch golfového ihriska postavili hangáre, ktoré poslúžili ako ochrana pred dopoludňajšími privalovými dažďami. Keď sa poobede obloha ako-tak vyjasnila, jury rozhodla, že letecký pretek sa uskutoční. Divákov prišlo neuveriteľne veľa a na vstupnom sa vybralo výše 11 000 korún.

Po Dobosovej exhibícii ako prvý vzlietol Viktor Wittmann, ktorého nasledoval Július Minár, Anton Lányi a nakoniec odštartoval náš aviatik Andrej Kvasz. Práve vtedy však nárazový vietor zmenil náhle smer a z juhovýchodu, rýchlosťou 30km/h, zasiahol posledného Andreja Kvasza. Ten s vetrom od chrbta s tak slabým motorom strácal dramaticky výšku, preto musel okamžite zmeniť smer letu a pristáť. Preteky mali aj svoju senzáciu - zrodil sa nový výškový rekord. Dosiahol ho V. Wittmann výškou 2 200 metrov. Druhý v poradí /1050 metrov/ Július Minár vyhral preteky vo vytrvalosti letu. Vzdialenosť

▲ Porovnaním červeného pretekového špeciálu Kvasz 6 z Piešťan z júla 1914 (str. 35) a béžového exhibičného Kvasz 6 z 24. mája 1914 v Trenčíne, zistíme, že Kvasz svoj aeroplán pred pretekom v Piešťanoch silne odľahčil. Pre let, kde mu na chrbát fúkal smerovo nestabilný, silný búrkový nárazový vietor, to však bola vražedná kombinácia.

When comparing the red racing special Kvasz 6 from Piešťany on July 1914 (pg.35) and the beige exhibition Kvasz 6 from May 24, 1914 in Trenčín, we can see that, before the race in Piešťany, Kvasz significantly lightened his aircraft. For this flight, however, when a strong, unstable, gusty wind blew at him from the back, it was just more than he could handle.

Beim Vergleich des roten, speziell angefertigten Rennflugzeugs „Kvasz 6“ aus Piešťany, im Juli 1914 (S. 35) und des beigefarbenen Luftfahrtschau-Modells „Kvasz 6“ vom 24.Mai 1914 aus Trenčín, stellen wir fest, dass Kvasz das Gewicht seiner Maschine vor der Luftfahrtschau stark reduziert hat. Für seinen Flug, bei dem ihm ein richtungswechselnder, kräftiger Sturmwind in den Rücken blies, war dies jedoch eine tödliche Kombination.

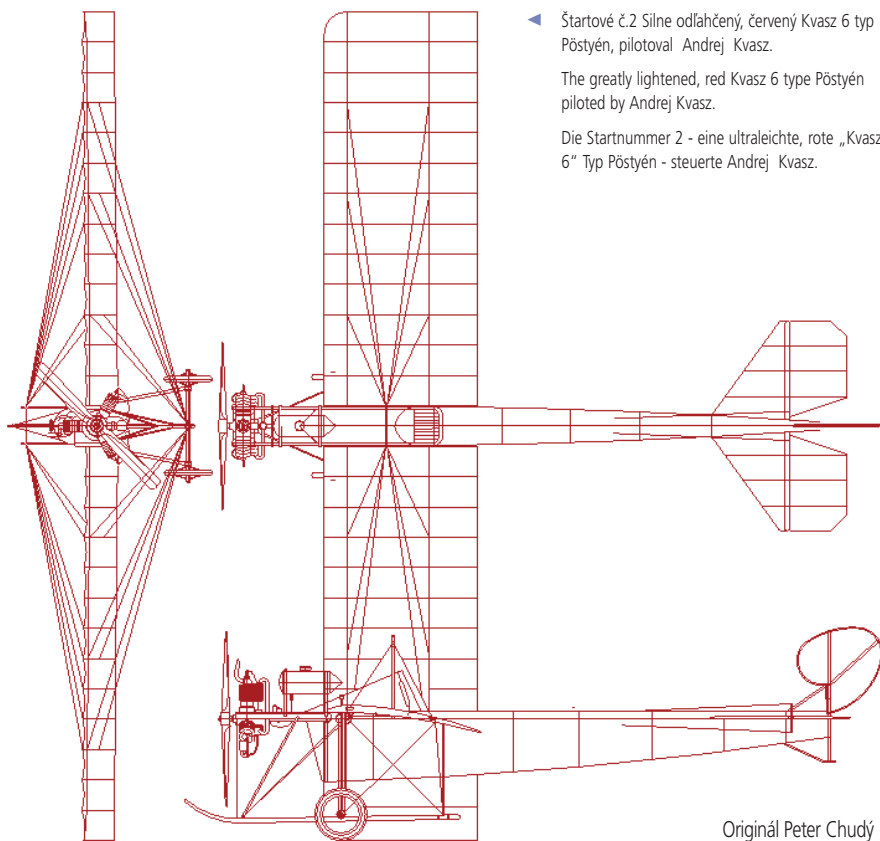
15 km vzdušnou čiarou preletel za 61 minút a 50 sekúnd. Preteky v rýchlosti letu vyhral Wittmann. Celkovo získal V. Wittmann 6 198 korún, Juraj Minár 4 456 K, Anton Lányi 1 172 K, Štefan Dobos 422 K a Andrej Kvasz 598 K. Bratia Tóthovci z Lučenca svoj avantgardný aparát neodštartovali. Ceny sa odovzdávali v nádhernej plesovej sále piešťanského kúpeľného hotela Thermia Palace. Dobrá nálada však nemala vydržať dlho. O dva dni, 28.júla 1914, sa začala 1. svetová vojna.

Unikátne fotografie spred sto rokov sú doplnené hypotetickými trojpohľadovými náčrtmi aeroplánov, ktoré v Piešťanoch excelovali. Výkresy boli vytvorené deduktívnou analýzou historických fotografií a porovnávaním dobovej technickej dokumentácie za využitia dostupných písomných zdrojov, čím umožnili po prvýkrát skompletizovať údaje o účastníkoch piešťanského leteckého dňa a dokumentovať úžasnú kreativitu našich aviatikov.

(Poznámka autora: Meteorologická situácia v priestore preteku dňa 24.júla 1914 bola konzultovaná na Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik - ZAMG / Fach abteilung Klima vo Viedni.) ■

The years from 1903 to 1913 are known as the golden years of aviation. Only knowledgeable mechanics with determination and courage, who were also at the same time production engineers, mechanics, organizers, or pilots, were able to become airmen. The credit for the real boom in aviation in the Hungarian Kingdom belongs to the Frenchman Luis Blériot, who on July 25, 1909 flew across the La Manche Channel and three months later arrived in Budapest. His flights to Rakoczi (in Hungary) attracted enormous public interest prompting the Hungarian Aero Club to organize the first "Aviation Days" event at this same site in 1910. Four years later when the Hungarian Aero Club ran afoul with the police authorities and military high command, the decision was made to organize the Hungarian "Aviation Days" at the world-famous Piešťany Spa.

The race organizer Captain Petroczy's found full support from the Piešťany Spa's entrepreneurs Ľudovít and Imrich Winter. "Aviation Day" became part of the dazzling

◀ Startové č.2 Silne odľahčený, červený Kvasz 6 typ Pöstyén, pilotoval Andrej Kvasz.
 The greatly lightened, red Kvasz 6 type Pöstyén piloted by Andrej Kvasz.
 Die Startnummer 2 - eine ultraleichte, rote „Kvasz 6“ Typ Pöstyén - steuerte Andrej Kvasz.

Originál Peter Chudý

Foto archív Balneologické múzeum

Lučenec, prepared a machine of their own construction, which was streamlined with a highly advanced cooling system for the engine, which had integrated condensers in the chassis and was characterized by having a fuselage completely covered with plywood. Anton Lányi introduced his Lohner single-seat monoplane with its Ettrich-Taube wings and powered by a 65 horsepower four-cylinder inline engine (designed by Otto Hieronymus). In 1911, Lányi became famous for his 77 km flight over Lake Balaton, the largest lake in Central Europe.

The conditions of the competition essentially required the competitors to reach an altitude of 600 metres above the ground. The route Piešťany – the village Ostrov – Piešťany had a turning point above the bell tower of the St. Imrich Church. The minimum speed had to be at least 75 km per hour (Weather conditions, however, made it impossible to meet this requirement). Hangars were set up on the golf course greens, which served as protection from the torrential morning rain. In the afternoon, the skies cleared and the jury decided to start the race. An incredible number of spectators turned out and over 11,000 crowns were collected in entrance fees.

After Dobos's exhibition, the first to take off was Viktor Wittmann, who was followed by

▲ Pre nás je hviezdny okamihom preteku účasť dolnozemskeho Slováka Andreja Kvasza.
 For us the stellar moment of the race was the participation of the Lower Lands' Slovak Andrej Kvasz.
 Für uns ist die Teilnahme des „unterländischen“ Slowaken Andrej Kvasz die Sternstunde des Rennens.

opening of the Piešťany Golf Club's golf course. Five aviators signed up. Július Minár, the 19-year old student of Andrej Kvasz, who flew on the factory-built monoplane Letai, driven by an 85 horse power, air-cooled, seven cylinder radial engine built by the Dedics brothers. Andrej Kvasz, a Lower Lands' ("dolnozemský") Slovak and native of Békéscsaba, who, since 1911, had already built several of his own planes, was an excellent pilot and the most popular aviation pioneer in the Hungarian Kingdom. For the Piešťany race he transformed

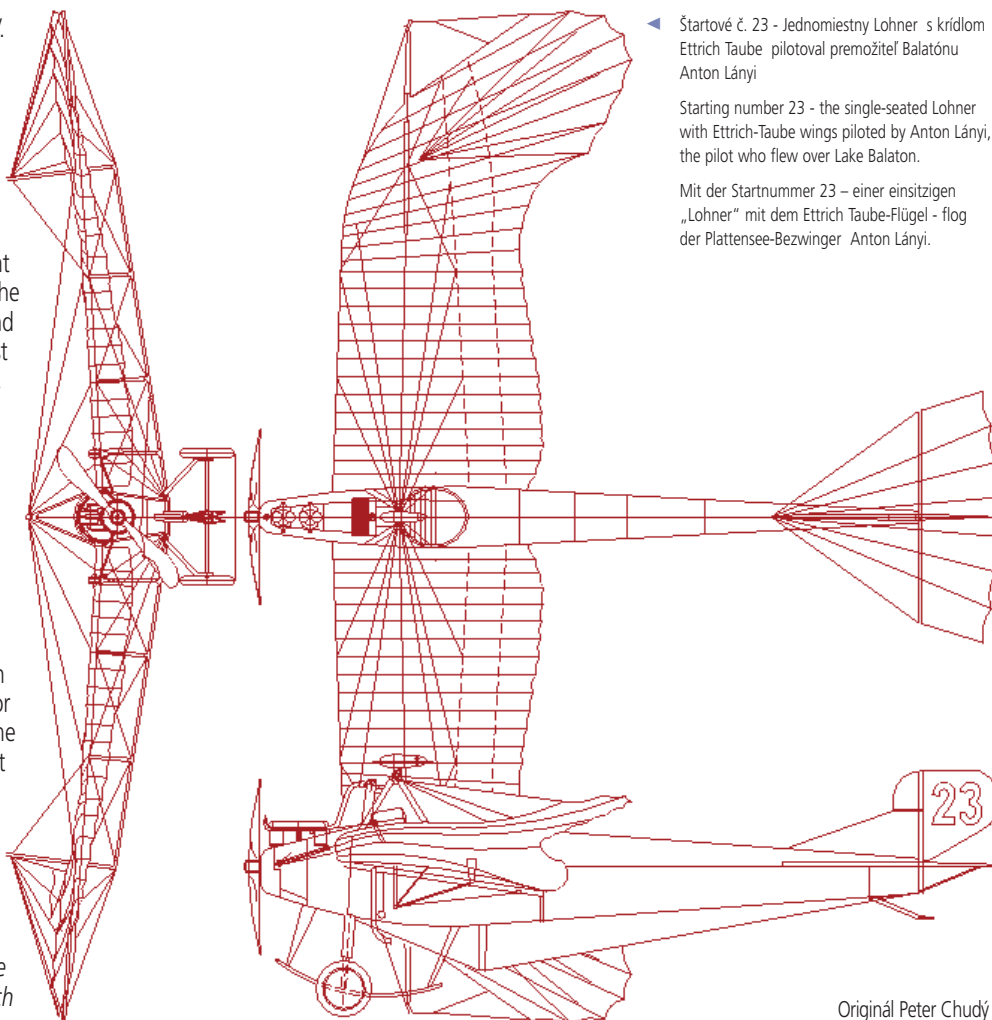
his latest exhibition monoplane the Kvasz 6 into the racing type 6 Pöstyén. The Viennese Viktor Wittmann introduced a bi-plane from the Austrian company Lohner with a 90 horsepower Daimler engine. In April 1914, V. Wittmann won the grandiose air race for the Šichtova Prize running a course through Prague, Brno, Vienna, and Budapest, financially subsidized with the astronomical amount of 100,000 crowns, which could have bought three factory-built airplanes. Jozef and Koloman Tóth, the young mechanics from

Július Minár, Anton Lányi and finally our aviator Andrej Kvasz. Precisely at this moment, however, a gust of wind suddenly changed direction and, at a speed of 30 km per hour from the southeast, slammed into the back of Andrej Kvasz. With the wind at his back and with such a weak engine, he dramatically lost altitude and had to immediately change direction and land. There were other thrills in this race as well, such as the setting of a new altitude record. This was achieved by V. Wittmann at a height of 2,200 metres. The second highest, at 1,050 metres, Július Minár won the endurance flight competition. He flew a distance of 15 km, as the crow flies, in 61 minutes and 50 seconds. The speed competition was won by Wittmann. The

overall winnings were as follows V. Wittmann 6,198 crowns, Juraj Minár 4,456 crowns, Anton Lányi 1,172 crowns, Štefan Dobos 422 crowns and Andrej Kvasz 598 crowns. The Tóth brothers from Lučenec did not get their avant-garde machine off the ground. The awards were presented in the magnificent ballroom of the Piešťany Spa hotel the Thermia Palace. The good mood and atmosphere, however, did not last long as two days later, on July 28, 1914, World War I began.

These unique pictures from 100 years ago are enhanced with hypothetical, 3D drawings of the airplanes that excelled in the skies over Piešťany. The drawings were created based on deductive analysis of historical photographs and comparisons with period, technical documentation from available written sources, thus making it possible, for the first time, to complete the information about the participants at the Piešťany Air Day and document the amazing creativity of our aviators.

(author's note: The meteorological situation at the site of the air race on July 24, 1914, was consulted on with the Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik - ZAMG / Fachabteilung Klima in Vienna.) ■

▶ Štartové č. 23 - Jednomiestny Lohner s krídlom Ettrich Taube pilotoval premožiteľ Balatónu Anton Lányi

Starting number 23 - the single-seated Lohner with Ettrich-Taube wings piloted by Anton Lányi, the pilot who flew over Lake Balaton.

Mit der Startnummer 23 - einer einsitzigen „Lohner“ mit dem Ettrich Taube-Flügel - flog der Plattensee-Bezwinger Anton Lányi.

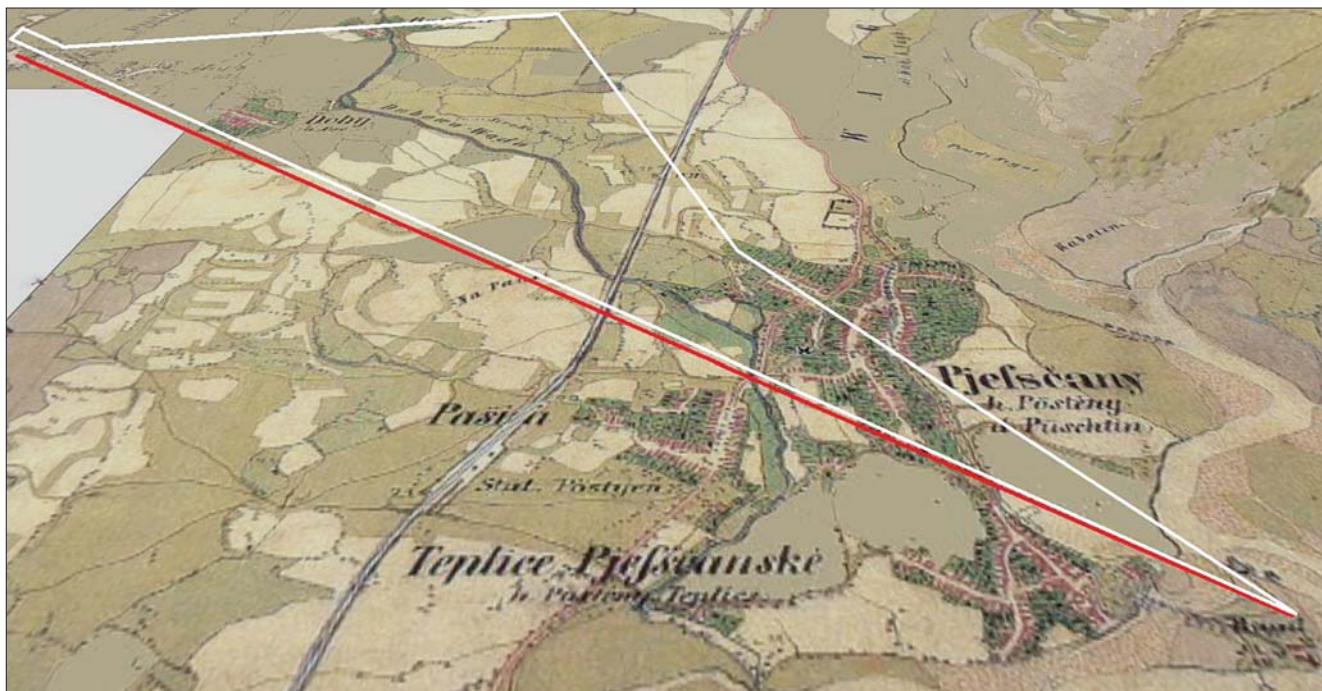
Originál Peter Chudý

Die Jahre 1903-1913 werden auch das „Goldene Zeitalter der Aviatik“ genannt. Ein Flieger durfte zu der damaligen Zeit nur ein fundierter Techniker mit Ausdauer und Courage werden, der gleichzeitig als Konstrukteur, Technologe, Mechaniker, Organisator und als Pilot fungierte. Für den wahren Aufschwung der Luftfahrt in Ungarn machte sich der Franzose Luis Blériot verdient, der am 25. Juli 1909 den Kanal La Manche überflog und drei Monate später nach Budapest kam. Seine Flüge über dem Militärübungsplatz „Rákos“ zogen enormes öffentliches Interesse auf sich und der Ungarische Aero-Club veranstaltete am selben Ort bereits 1910 die ersten Flugtage. Als der Club vier Jahre später auf das Unverständnis der Polizeibehörden und der Militärführung der Stadt Budapest stieß, beschloss er den Ungarischen Flugtag in dem weltbekannten Kurort Piešťany zu veranstalten. Der Organisator des Wettbewerbs, Kapitän Petrőczy, erfuhr für sein Vorhaben die volle Unterstützung der Piešťaner Unternehmer im Bereich des Kurwesens, Ludwig und Emerich Winter. Der Flugtag wurde zum schillernden Bestandteil der feierlichen Eröffnung des Golfplatzes im Golf Club Piešťany. Angemeldet waren fünf Aviatiker: Július Minár, 19-jähriger Schüler von Andrej Kvasz, der mit dem

Eindecker „Létai“ - einem Fabrikat - flog, angetrieben von einem luftgekühlten 7-Zylinder-Sternmotor der Gebrüder Dedics, mit 85 PS Leistung; Andrej Kvasz, „unterländischer“ Slowake, geboren in Békešská Čaba, der seit 1911 mehrere eigene Flugzeuge konstruierte, hervorragender Flieger und der populärste Wegebereiter der Aviatik in Ungarn. Für den Wettkampf in Piešťany baute er seinen neuesten Ausstellungs-Eindecker „Kvasz 6“ zum wettkampftauglichen Modell „6 Pöstyén“ um; der Wiener Ing. Viktor Wittmann, der sich mit dem Doppeldecker des österreichischen Flugzeugbauers Lohner präsentierte, dessen Daimler-Motor eine Leistung von bereits 90 PS hatte; V. Wittmann gewann im April 1914 den grandiosen Etappen-Flugwettbewerb um den „Sichta-Preis“ auf der Strecke Prag, Brünn, Wien, Budapest - dieser war mit der astronomischen Summe von 100.000 Kronen dotiert, die für den Kauf von drei industriell hergestellten Flugzeugen ausgereicht hätte; Jozef und Koloman Tóth, junge Mechaniker aus Lučenec, konstruierten eine eigene Maschine, die über ein aerodynamisches, überaus fortschrittliches System der Druckwasserkühlung des Motors, mit im Fahrwerk integrierten Kühlern, verfügte und sich durch einen vollständig mit Sperrholz überzogenen Rumpf

auszeichnete; Anton Lányi führte einen mit der Ettrich Taube-Flügelform ausgestatteten einsitzigen Eindecker der Marke Lohner vor, angetrieben von dem 4-Zylinder-Reihenmotor „Hiero“ (des Konstrukteurs Otto Hieronymus) mit 65 PS Leistung. Im Jahr 1911 wurde Lányi durch den Überflug des 77 km langen Plattensees, des größten mitteleuropäischen Sees, berühmt.

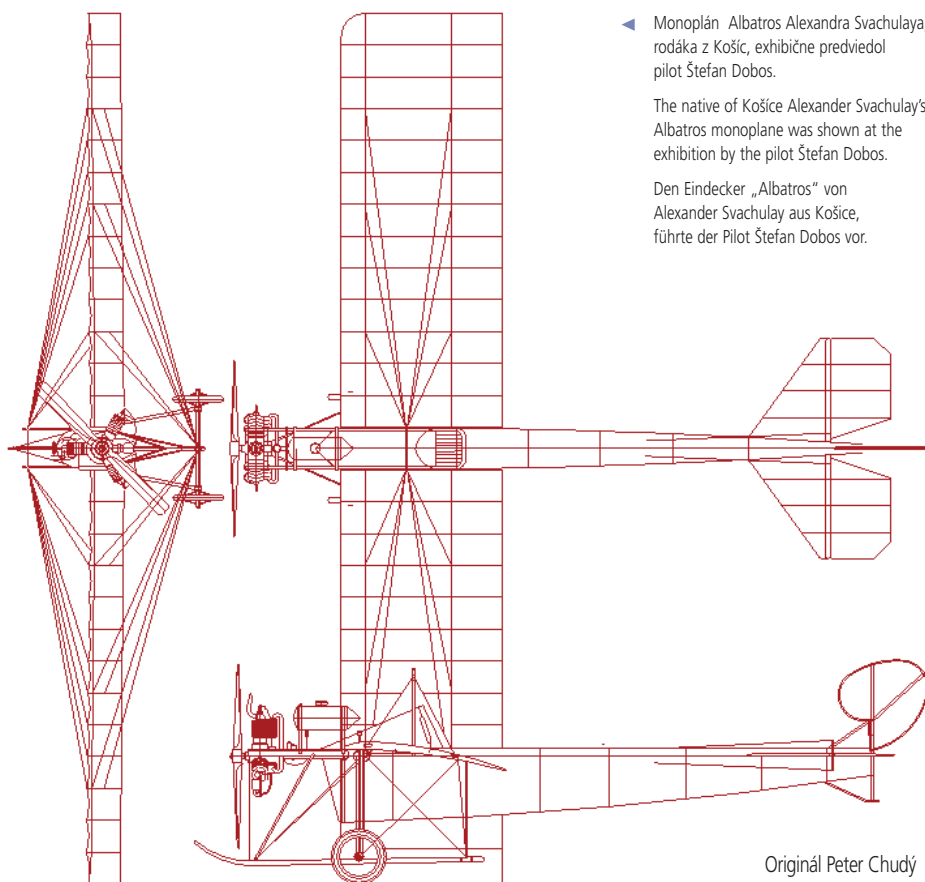
Die Wettbewerbsbedingungen machten grundsätzlich das Erreichen einer Mindestflughöhe von 600 m erforderlich. Die Strecke Piešťany – Ortschaft Ostrov – Piešťany hatte ihren Wendepunkt über dem Glockenturm der Hl. Emerich-Kirche. Die Geschwindigkeit musste mindestens 75 km pro Stunde betragen. (Die Wetterbedingungen jedoch haben die Einhaltung dieser Bedingung nicht zugelassen.) Auf den Grüns des Golfplatzes wurden Hangars gebaut, die als Schutz vor den sintflutartigen Regengüssen des Vormittags dienten. Als der Himmel am Nachmittag einigermaßen aufklarte, beschloss die Jury, dass die Luftfahrtschau stattfinden wird. Es kamen unglaublich viele Zuschauer und an Eintrittsgeldern wurden über 11.000 Kronen eingenommen. Nach der Vorführung von Stefan Dobos hob Viktor Wittmann als erster ab, gefolgt von Július Minár, Anton Lányi und zuletzt startete unser Flieger

▲ Trať preteku (červená čiara) s otočným bodom nad zvonnicou Kostola sv. Imricha v obci Ostrov. Trajektória letu (biela linka) je zakreslená na dobovej vojenskej špeciálke z roku 1912. Ukazuje sa, že Wittmanov výškový rekord 2200 m bol obdivuhodný športový výkon.

The race route/the red line/ with the turning point above the bell tower of the St. Imrich Church in the village of Ostrov. The flight trajectory/white line/ is drawn in period military section map from 1912. It shows that Wittmann's altitude record of 2,200 m was truly an impressive athletic performance.

Die Flugrennstrecke (rote Linie) mit Wendepunkt über dem Glockenturm der Hl. Emerich-Kirche in der Ortschaft Ostrov; die Flugbahnkurve (weiße Linie) ist auf einer militärischen Sonderkarte aus dem Jahr 1912 eingetragen. Es ist ersichtlich, dass Wittmanns Höhenrekord von 2.200 m eine bewundernswerte sportliche Leistung war.

◀ Monoplán „Albatros“ Alexandra Svachulaya, rodáka z Košíc, exhibične predviedol pilot Štefan Dobos.

The native of Košice Alexander Svachulay's Albatros monoplane was shown at the exhibition by the pilot Štefan Dobos.

Den Eindecker „Albatros“ von Alexander Svachulay aus Košice, führte der Pilot Štefan Dobos vor.

Original Peter Chudý

Andrej Kvasz. Ausgerechnet dann wechselte der böige Wind seine Richtung und traf mit einer Geschwindigkeit von 30km/h aus Südosten den zuletzt startenden Andrej Kvasz. Mit seinem schwachen Motor und dem Wind im Rücken

begann dieser dramatisch an Höhe zu verlieren und musste unverzüglich seine Flugrichtung ändern und landen. Die Flugfahrtschau hatte auch ihre Sensation – ein neuer Höhenrekord wurde aufgestellt. Diesen erreichte V. Wittmann

mit einer Höhe von 2.200 m. Der zweitplatzierte (1.050 m) Július Minár gewann den Wettbewerb im Ausdauerflug. Die Entfernung von 15 km Luftlinie überflog er in 61 Minuten und 50 Sekunden. Das Wettrennen in Flugeschwindigkeit gewann Wittmann. Insgesamt erhielt V. Wittmann 6.198 K (Kronen), Juraj Minár 4.456 K, Anton Lányi 1.172 K, Štefan Dobos 422 K und Andrej Kvasz 598 K. Die Gebrüder Tóth aus Lučenec brachten ihre avantgardistische Maschine nicht an den Start. Die Preise wurden in dem prunkvollen Ballsaal des Kurhotels „Thermia Palace“ in Piešťany überreicht. Die gute Laune sollte jedoch nicht von langer Dauer sein. Zwei Tage später, am 28. Juli 1914, brach der 1. Weltkrieg aus.

Die folgenden, absolut einmaligen Bilder aus der Zeit vor 100 Jahren wurden durch fiktive dreidimensionale Zeichnungen der Flugzeuge ergänzt, die in Piešťany brillierten. Die Zeichnungen wurden anhand einer deduktiven Analyse von historischen Fotografien und des Vergleichs von zeitgenössischer technischer Dokumentation, unter Verwendung der zugänglichen schriftlichen Quellen, erstellt. Sie ermöglichten zum ersten Mal die Vervollständigung der Informationen über die Teilnehmer des Flugtages in Piešťany und die Dokumentierung der erstaunlichen Kreativität unserer Aviatiker.

(Anm. d. A.: Die meteorologische Situation im Bereich der Flugfahrtschau am 24. Juli 1914 wurde mit der Wiener Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik - ZAMG / Fachabteilung Klima - konsultiert.) ■

Pôvodne chcel byť učiteľom, preto sa prihlásil (1940) na Odbornú školu pedagogickú v Bratislave. V rušných povojnových rokoch sa zamestnal ako kultúrny referent v Bratislave a v roku 1947 sa zapísal - vraj na odporúčanie Andreja Bagara a Eugena Suchoňa - na Akademie für Musik und darstellende Kunst vo Viedni. Keď sa v roku 1950 vrátil, stal sa predmetom zájmu Štátnej bezpečnosti. V tých časoch totiž každý, kto sa vrátil „zo Západu“ bol podozrievaný zo spolupráce so zahraničnými špiónážnymi centrami. Nezostalo iba pri vypočúvaniach - v roku 1951 bol uväznený. Niekedy začiatkom roku 1954 sa dostal na slobodu a začal prispievať do novin ako recenzent divadelných a iných kultúrnych podujatí. Okrem toho pomáhal profesorovi Eugenovi Suchoňovi zakladať Katedru hudobnej výchovy na Vysoké škole pedagogickej v Bratislave. Veľmi sa osvedčil aj ako organizátor letných hudobných festivalov. Najprv v Trenčianskych Tepliciach a od roku 1960 aj v Piešťanoch.

V roku 1962 nastúpil na uvoľnené miesto odborného pracovníka v Mestskom kultúrnom stredisku a o dva roky sa stáva jeho riaditeľom.

Po jeho nástupe do vedenia tejto inštitúcie kultúrny život v Piešťanoch viditeľne ožil. Anton Pastírik sa ihneď pustil do vydávania mesačníka Kultúra v Piešťanoch, ktorého názov sa v roku 1973 zmenil na Piešťany a od roku 1990 na Revue Piešťany. Súčasne zakladá Výtvarný klub, Fotografický klub, rozširuje hudobné a jazykové kurzy. Keďže po zhorení divadla v parku (1963) Piešťany nemali - okrem letného prírodného amfiteátra - priestory pre organizovanie kultúrnych podujatí, podarilo sa mu presadiť vybudovanie Malej scény Ivana Kraska v rámci sídliskového vybavenia časti Floreát.

Anton Pastírik udomácnil v Piešťanoch aj skladateľskú súťaž o Cenu mesta Piešťany, ktorá sa konala každoročne. Víťazná skladba bola zaradená do programu najbližšieho Piešťanského festivalu.

Azda k jeho najväčším zásluhám patrí pravidelné organizovanie veľkých exteriérových výstav sôch v priestore oboch parkov. Výstava neskôr dostala názov Socha piešťanských parkov. Okrem toho inicioval pravidelné medzinárodné maliarske a sochárske sympóziá, ktoré sa konali v Moravianskom zámku, vtedajšom Dome slovenských výtvarných umelcov. Výsledky maliarskeho sympózia, ktoré dnes predstavujú vyše 400 obrazov, sú uložené v piešťanskom Balneologickom múzeu.

Ani vysoké pracovné nasadenie mu však nezaručovalo istotu v práci. Neraz sa pod ním zatriasla riaditeľská stolička. Azda v najnebezpečnejšej situácii sa ocitol, keď v auguste 1968 dal súhlas, aby na rozmnžovacom stroji romayor, patriacom Mestskému kultúrnemu stredisku, vytlačili „oportunistickí“ členovia Mestského výboru KSS sedem čísel Piešťanského spravodajcu, v ktorom protestovali proti okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy.

Nakoniec sa mu podarilo prekĺznuť všetkými úskaliami a plných 22 rokov vykonával funkciu riaditeľa. Za tie roky vytvoril z Piešťan ozajstnú oázu kultúry, kde sa oplatilo zastaviť.

Spomienka na Antona Pastírika

(1924 - 1986)

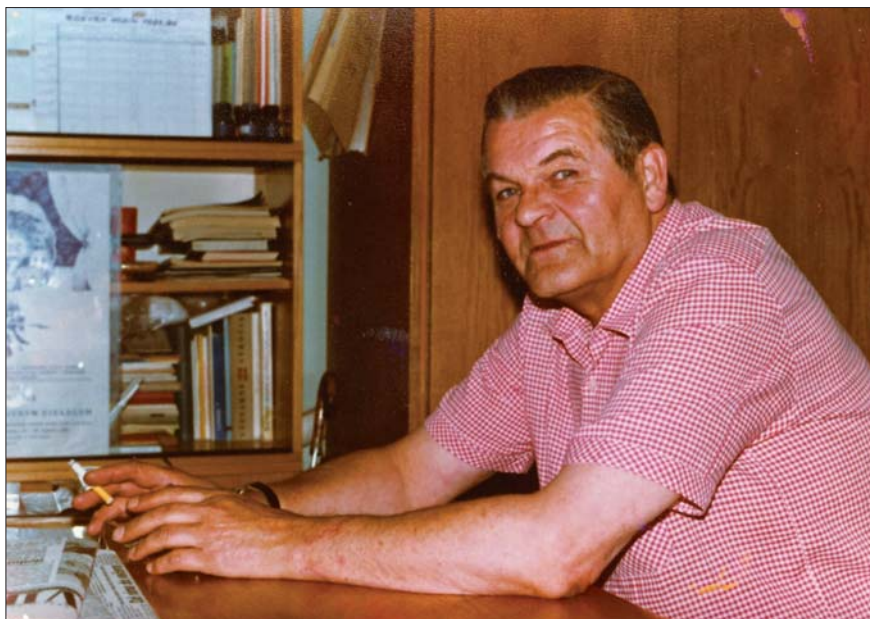
Remembering Anton Pastírik

(1924 - 1986)

Erinnerung an Anton Pastírik

(1924 - 1986)

Kornel Duffek

▲ Anton Pastírik pri svojom pracovnom stole (júl 1986).
Anton Pastírik at his work desk (July 1986).
Anton Pastírik an seinem Arbeitstisch (Juli 1986)

Foto Martin Valo

Pred deväťdesiatimi rokmi - 23. 07. 1924 - sa v Nitrianskych Hrnčiarovciach narodil Anton Pastírik, najvýznamnejší organizátor kultúrneho života v Piešťanoch v druhej polovici 20. storočia.

Ninety years ago on July 23, 1924, Anton Pastírik, the most important organizer of cultural life in Piešťany during the second half of the 20th century, was born in Hrnčiarovce near Nitra.

Vor 90 Jahren - am 23. 07. 1924 - wurde in Nitrianske Hrnčiarovce der wichtigste Organisator des kulturellen Lebens von Piešťany in der 2. Hälfte des 20. Jahrhunderts, Anton Pastírik, geboren.

Po takom rušnom živote by mal nasledovať zaslužený odpočinok. Osud to však zariadil inak. Anton Pastírik zomrel 13. 9. 1986 ako 63-ročný, iba šesť týždňov po tom, ako odišiel do dôchodku. ■

He originally wanted to be a teacher, which is why he enrolled (1940) in the Pedagogical Vocational School in Bratislava. During the turbulent post-war years he was employed as a cultural officer in Bratislava and in 1947 he

▲ V mestskej delegácii, ktorá privítala dňa 21. júla 1968 na piešťanskom letisku prezidenta republiky Ludvíka Svobodu.
As a part of the town delegation that, on July 21, 1968, which welcomed the President of the Republic Ludvík Svoboda at the Piešťany airport.
Als Mitglied der Stadtdelegation, die am 21. Juli 1968 den Präsidenten der Republik, Ludvík Svoboda, auf dem Flughafen von Piešťany empfing

▼ Pri otvorení výstavy fotografií na Malej scéne.
At the opening of a photo exhibition in Mala scéna (The Small Theatre).
Bei der Eröffnung einer Fotoausstellung auf der Bühne „Malá scéna“

Foto Milan Kupka

enrolled - reportedly upon the recommendation of Andrej Bagar and Eugen Suchoň - at the Akademie für Musik und darstellende Kunst in Vienna. When he returned in 1950, he became an object of interest to the state police. In those times, just about anyone who returned from "the West" was under suspicion of collaborating with foreign spy agencies. Not only was he interviewed, but in 1951 he was even imprisoned. Sometime in early 1954, he was released and he began contributing to newspapers as a reviewer of theatre and other cultural events. In addition to this, he also helped Professor Eugen Suchoň establish the Department of Music Education at the Pedagogical University in Bratislava. He also proved his worth as an organizer of summer music festivals - first in Trenčianske Teplice and as of 1960 in Piešťany as well.

In 1962, he filled the vacant position of specialist in the Town Cultural Centre and two years later he became director.

After becoming director of this institution, the cultural life in Piešťany visibly perked up. Anton Pastirik immediately began publishing the monthly "Culture in Piešťany", whose name was changed in 1973 to "Piešťany" and again, in 1990, to its current name "Revue Piešťany". At the same time, he also established an art club, photography club, and expanded music and language courses. After the theatre in the park burned down (1963) and Piešťany was left without - except for the outdoor, summer amphitheatre - a place to organize cultural events, he managed to build the Small Theatre of Krasko within the housing estate section of Floreát.

Anton Pastirik also made Piešťany the home of a composing competition, which is held annually, and where participants vie for the Town of Piešťany Award. The winning song is included in the program of the next Piešťany festival.

Perhaps one of his greatest achievements is the regular organizing of the outdoor exhibition of statues in both parks. This exhibition was later given the name "Statues of Piešťany's Parks". In addition to this, he also initiated regular international painting and sculpting symposia, which were held in the Moravian manor house, the former House of Slovak Artists. The results of the painting symposium, which today presents over 400 paintings, are stored in the Balneological Museum in Piešťany.

Not even his hard work could guarantee job security. More than once, there was a threat of losing the director's seat. Perhaps the most dangerous situation he found himself in was in August 1968, when he gave consent to "opportunistic" members of the Town Communist Party Committee, to print, using the romayer printing machine, which belonged to the Town Cultural Centre, their protests against the occupation of Czechoslovakia by the Warsaw Pact forces in seven editions of the Piešťany newsletter. In the end, he managed to avoid any ramifications, and served as director for 22 years. During these years, he turned Piešťany into an oasis of culture and a place that's truly worth a visit.

After such a turbulent life one would think that a well-deserved rest awaited him. However, fate had something else in store. Anton Pastirik died on September 13, 1986 at the age of 63, just six months after retiring. ■

Er wollte ursprünglich Lehrer werden und bewarb sich deshalb (1940) um ein Studium an der Pädagogischen Fachschule in Bratislava. In den bewegten Nachkriegsjahren nahm er die Anstellung als Kulturreferent in Bratislava an und schrieb sich 1947 - angeblich auf Empfehlung von Andrej Bagar und Eugen Suchoň - an der Akademie für Musik und darstellende Kunst in Wien ein. Als er im Jahr 1950 zurückkam, rückte er in den Fokus der „Staatsicherheit“. In diesen Zeiten wurde bekanntermaßen jeder, der „aus dem Westen“ zurückkehrte, automatisch der Zusammenarbeit mit ausländischen Spionagezentren verdächtig. Und es blieb nicht nur bei Verhören - Pastirik wurde im Jahr 1951 inhaftiert. Irgendwann zum Beginn 1954 kam er wieder frei und begann als Theater- und Kulturkritiker für Zeitungen zu schreiben. Außerdem unterstützte er Professor Eugen Suchoň bei der Gründung des Lehrstuhls für Musikpädagogik an der Hochschule für Pädagogik in Bratislava. Darüber hinaus überzeugte Pastirik auch als Organisator von sommerlichen Musikfestivals. Zuerst in Trenčianske Teplice und seit 1960 auch in Piešťany.

Im Jahr 1962 trat er die freigewordene Stelle als Fachangestellter des Städtischen Kulturzentrums an und zwei Jahre später wurde er dessen Leiter.

Nachdem er die Leitung dieser Institution übernahm, lebte das Kulturgeschehen in Piešťany offenkundig auf. Binnen kurzer Zeit begann Anton Pastirik mit der Herausgabe des Monatsheftes „Kultúra v Piešťanoch“ (Kultur in Piešťany), welches 1973 in „Piešťany“ und 1990 in „Revue Piešťany“ umbenannt wurde. Gleichzeitig begründete er den Club der bildenden Künste und den Fotoclub und erweiterte das Angebot an Musik- und Sprachkursen. Da Piešťany, seit dem das hiesige Theater im Park 1963 niederbrannte, keine Räumlichkeiten für die Durchführung von Kulturveranstaltungen hatte, setzte er den Bau der Theaterbühne „Malá scéna Ivana Kraska“, im Rahmen des Aufbaus des Wohnsiedlungsviertels Floreát durch.

Anton Pastirik machte in Piešťany auch den Kompositionswettbewerb um den „Preis der Stadt Piešťany“ heimisch, der alljährlich ausgetragen wurde. Die Gewinner-Komposition wurde in das Programm des darauffolgenden Festivals von Piešťany aufgenommen.

Zu seinen wohl größten Verdiensten gehört die regelmäßige Organisation von großen Skulpturen-Ausstellungen unter freiem Himmel im Bereich der beiden Parks. Diese Ausstellung erhielt später den Namen „Socha piešťanských parkov“ (Statue der städtischen Parks). Darüber hinaus initiierte er

Foto archiv Martin Valo

Foto archiv A. Ch.

- ▲ Na vernisáži výstav Socha piešťanských parkov v roku 1972.
At the opening of the exhibition „Statues of Piešťany's Parks“ in 1972.
- Auf der Vernissage der Ausstellung „Statue der Parks von Piešťany im Jahr 1972

- ◀ So svojou krstnou dcérou Andreou, ktorú mal veľmi rád.
With his god-daughter Andrea, whom he loved very much.
Mit seiner Patentochter Andrea, die er sehr mochte

regelmäßig wiederkehrende Maler- und Bildhauer-symposien, die im Schloss in Moravany, der damaligen Heimstätte der slowakischen Bildenden Künstler, stattfanden. Die Ergebnisse des Malersymposiums, die sich heute auf über 400 Gemälde belaufen, werden im Balneologischen Museum in Piešťany aufbewahrt.

Der hohe Arbeitseinsatz gewährte ihm hinsichtlich seines Postens trotzdem keine Sicherheit. Nicht nur einmal wackelte sein Chefessel. Am prekärsten schien seine Lage im August 1968, als er „opportunistischen“ Mitgliedern des Städtischen Ausschusses der Kommunistischen Partei der Slowakei erlaubte, an dem Vervielfältigungsgerät „romayor“, welches dem Städtischen Kulturzentrum gehörte, sieben Ausgaben des Blattes „Piešťanský spravodajca“ zu drucken, in dem sie gegen die Besetzung der Tschechoslowakei durch die Truppen des Warschauer Paktes protestierten.

Schließlich gelang es ihm alle Hürden zu meistern und ganze 22 Jahre auf seinem Posten als Leiter tätig zu sein. Im Laufe dieser Jahre machte er Piešťany zu einer Kultur-Oase, die einen Besuch wert war.

Einem solch bewegten Arbeitsleben sollte erwartungsgemäß ein verdienter Ruhestand folgen. Das Schicksal wollte es jedoch anders. Anton Pastírik starb am 13. 9. 1986 im Alter von 63 Jahren, nur sechs Wochen nach Antritt seines Ruhestandes. ■

▲ Othello

Oskar Jakubis - bítnický rebel

Oskar Jakubis - a Beatnik Rebel

Oskar Jakubis - ein Rebell der Beat Generation

Juraj Staško st.

S menom Piešťan je spojených niekoľko umelcov svetového mena a celá plejáda popredných slovenských výtvarníkov. Veľmi agilní sú tu už pol storočia aj amatérski výtvarníci. Z ich radu začal v 80. rokoch minulého storočia vybočovať Oskar Jakubis starší, pôvodne elektrotechnik v piešťanskom podniku Tesla.

The name Piešťany is associated with several world-renowned artists and a myriad of pioneering Slovak artists. For half a century there has also been a group of very agile amateur artists.

At the beginning of the 1980's, Oskar Jakubis, originally an electrotechnician at the Piešťany company Tesla, joined their ranks.

Mit dem Namen Piešťany sind einige Künstler von Weltrang sowie eine Vielzahl von führenden slowakischen bildenden Künstlern verbunden.

Sehr aktiv sind hier seit bereits einem halben Jahrhundert auch Amateurkünstler. Aus deren Reihe zu fallen begann in den 80er Jahren des vergangenen Jahrhunderts Oskar Jakubis d. Ä. - ursprünglich Elektrotechniker beim Hersteller „Tesla“ in Piešťany.

Foto archív Juraj Staško st.

S výzorom Johna Lenona a štýlom „ničtela plátien“ Jacksona Pollocka, dokázal neraz vyprovokovať ctihodných občanov i úrady. Ináč to bol tichý rebel, skôr samotársky, málovravný experimentátor, často hlbajúci nad čudnými otázkami. Avšak ak išlo o maľovanie, bol mimoriadne pracovitý a vždy prekvapujúci. Témou, štýlom, materiálom i farbami. Nič zo zásad klasickej, ale ani modernej maľby mu nebolo sväté, hoci na začiatku vytvoril niekoľko klasických, priamo akademických plátien, ale i veľkých nástenných fresiek a

mozaík. Jeho výtvarné vzdelanie pritom pozostávalo iba z niekoľkých sedení u majstra Albína Brunovského. Ten skoro pochopil, že je to veľký talent, no neskrotiteľný samorast. V jednom období rozletu, keď sa Oskar Jakubis stal profesionálnym výtvarníkom na voľnej nohe, mal nakročené k skvelej komerčnej kariére. Vtedy v spolupráci s architektom dekoroval celé desiatky stien mozaikami s fantastickými motívmi a farbami, ktoré dodnes zdobia luxusné vily v Bratislave, v Chorvátsku, ale i v Kuvajte či Bahrajne. Mal pred sebou slávu

i bohatstvo, no v hlave stále nosil bizarné predstavy a v tele mu neprestávala kolovať rebelantská krv, ktorú často riedil silnými nápojmi. Kvôli svojmu spôsobu života prišiel najprv o zamestnanie, potom o rodinu a nakoniec aj o bývanie. Rovnako ako v dennom živote, tak aj v maľbe sústavne odmietal akékoľvek pravidlá. Ak nemal na farby, stačilo mu červené víno a cigaretový popol. Plátno dokázal kedykoľvek vymeniť za igelitový záves, alebo tabuľu hrdzavého plechu. Netradičné materiály boli pre neho výzvou k absurdným tvarom a často k šialeným kombináciám olejových či akrylových farieb. Oskar Jakubis starší mal dva druhy obdivovateľov - jedni v ňom videli geniálneho maliara, druhí bitníckeho rebela a kumpána na dlhé, veľmi uvoľnené večery. Jozef Švančara, výtudovaný historik umenia, námorník a dobrodruh bol pre Jakubisa jedným i druhým a spolu vychutnávali svoju predstavu slobody až do úplného dna. Legendou sa stalo ich stretnutie na ostrove v Jadranskom mori. Jakubis práve pracoval na výzdobe miestneho hotela a Švančara tam náhodou pristal so svojou plachetnicou doplniť zásoby. Ostrov bol príliš malý, aby sa nestretli. Po pár dňoch sa však ukázali malé aj zásoby alkoholu na ostrove. Ostalo tam po nich vraj pár artefaktov, ako priamo zo steny trčiace staré topánky a rôzne trojdimenzionálne obrazy. Dlhší čas býval Jakubis v Piešťanoch u Jozefa Švančaru. Po jeho náhlej smrti sa život výtvarníka začal meniť na odyseu bezdomovca. Párkrát ho prichýlili priatelia, či mecenáši umenia. Civilizovať sa ho pokúsil aj jeho syn Oskar Jakubis mladší, dnes už úspešný výtvarník, a viaceré kroky pre záchranu Jakubisa staršieho podnikol aj primátor mesta Remo Cicutto. Ale životná dráha tohto tichého rebela a výtvarného fantastu nezadržateľne smerovala kamsi mimo civilizácie, do hlbokého vesmíru, ktorého kúsok sa nachádza v takmer každom jeho obraze. Jeho posledným trvalým bydliskom sa stal múrik okolo fontány pri Kruhovke, kde sa pokúšal nielen prežiť, ale aj maľovať. Na kúsky kartónu, preglejky či staré fotografie. Prežíval tam veľmi studené noci i horúce dni, ako kedysi Grék Diogénes, odmietajúc akékoľvek trvalejšie riešenie. Na otázky náhodných okoloidúcich i starých známych odpovedal vždy filozoficky, nesťažujúc si na nič, okrem smädu. Vodu a nealkoholické nápoje ale odmietal. Možno to znie ako obžaloba úradov či jeho priateľov, že mu nedokázali pomôcť, no Oskar každú pomoc v zmysle dnešných pravidiel civilizovanej spoločnosti, vrátane teplého jedla, považoval za obmedzovanie svojej slobody. Prečo tú noc z 21. na 22. septembra 2012 opustil svoje bydlisko a prešiel cez celé mesto na lavičku pred kostol v starých Piešťanoch sa už nedozvieme. Našli ho tam ráno v bezvedomí a po prevoze do nemocnice zomrel, údajne z úplného vyčerpania. Snáď nielen z fyzického, ale aj z vyčerpania svojej mysle, ktorá sa už roky

vznášala vysoko nad Zemou. Mal iba 55 rokov.

Viac ako tento letný životopis Oskara Jakubisa prezradia jeho často psychotické obrazy, ktoré čoraz viac pripomínajú našu bizarnú prítomnosť a možno ešte viac budúcnosť ľudstva. ■

Looking like John Lennon and with a style of "the destroyer of canvas" Jackson Pollock, he was able to, more than once, provoke honourable citizens and authorities. Otherwise, he was, for the most part, a silent rebel, rather reclusive and a taciturn experimenter, often puzzling with strange and outlandish questions. However, when it came to art he was exceptionally hard working and always surprising in his topics, style, material and colours. To him, nothing from the principles of classic or modern art was sacred, even though he initially created several classics directly on academic canvases as well as large wall frescoes and mosaics.

His art education consisted of only a few sessions with the artist master Albin Brunovský. He quickly realized that Oskar was a great talent, an untamed self-made man. Soon Oskar Jakubis was on the rise to becoming a professional freelance artist and was well on his way to having a wonderful commercial career. At this time, in collaboration with an architect, he decorated dozens of walls with mosaics with fantastic motifs and colours, which can still be found in luxury villas in Bratislava, Croatia, as well as in Kuwait, and Bahrain. Fame and fortune was waiting for him just around the corner, but he couldn't shake the outlandish thoughts from his head and the blood of a rebel, which he often diluted with strong drink, still flowed through his veins. As a result of his lifestyle, he first lost his job, then his family, and ultimately his home. Just as in his daily life, he also categorically refused to recognize any rules in with respect to painting. If he didn't have enough for paints, he made due with red wine and cigarette ash. At any time, he was able to exchange a canvas for a plastic curtain or piece of rusted sheet metal. For him, these non-traditional materials challenged him to create absurd forms and, quite often, crazy combinations of oils or acrylic paints. Oskar Jakubis Sr. had two types of admirers - one type saw in him a genius painter, while the other saw a beatnik rebel and companion for very long and free-wheeling evenings. Jozef Švančara, an educated art historian, sailor, and adventurer, fit into both of these categories regarding Jakubis, and together they fully and completely enjoyed their idea of freedom.

Their meeting on an island in the Adriatic Sea has become something of a legend. At the time, Jakubis was working on a decoration in a local hotel when Švančara, completely by chance, docked his sailboat there to resupply. The island was too small for them not to meet.

▲ Woodstock 69

After a few days, however, the stock of alcohol had also become quite small. They left behind a few artefacts, such as a few old shoes sticking out of the wall and a variety of three-dimensional pictures. Jakubis lived with him for a long time in Piešťany. After the sudden death of Jozef Švančara, Oskar Jakubis' life transformed into a homeless odyssey. His son Oskar Jakubis Jr., today a successful artist himself, tried to civilize him and even the Mayor of the town Remo Cicutto also took some steps to save the elder Jakubis. However, the life path of this silent rebel and artistic fanatic inexorably led somewhere beyond

civilization, deep into space, some of which can be found in almost every one of his paintings. His last permanent residence was a small wall around the fountain near Kruhovka, where he tried not just to survive but also to paint - on pieces of cardboard, plywood, or old photos. He spent very cold nights and hot days here, like the Greek Diogenes, refusing any type of long term solution. Whenever he was questioned by passers-by or old acquaintances, he always answered philosophically, without complaining about anything, except thirst. However, he refused water and non-alcoholic beverages. Perhaps it sounds like casting

▲ Rozhovor / Rozhovor (Interview) / „Gespräch“

blame on the authorities and his friends for not being able to help him, but Oskar considered any help, as defined by today's rules of civilized society, including a hot meal, as a limitation of his freedom. So, why he abandoned his "residence" in the middle of the night between September 21st and 22nd and walked across the entire town to a bench in front of a church in Old Piešťany, we'll never know. He was found there unconscious and after being taken to the hospital he ultimately died, allegedly from complete exhaustion; most likely, not only from physical exhaustion but from exhaustion of his mind, which for years had hovered high above the earth. He was only 55 years old.

Oskar Jakubis' often psychotic paintings,

which increasingly resemble our bizarre present day and perhaps even more the future of humanity, can reveal more about than this cursory biography is able to. ■

Mit dem Aussehen von John Lennon und dem Stil des „Leinwand-Zerstörers“ Jackson Pollock, schaffte er es oft ehrenhafte Bürger und Behörden zu provozieren. Ansonsten war er ein stiller Rebell, ein eher zurückgezogener, schweigsamer Experimentator, der oft über merkwürdige Fragen sinnierte. Wenn es jedoch um die Malerei ging, war er sehr fleißig und stets überraschend. Hinsichtlich der Themen, des

Stils, des Materials und auch der Farben. Keine der Grundprinzipien der klassischen und auch der modernen Malerei war ihm heilig, obwohl er anfänglich mehrere klassische, geradezu akademische Leinwände sowie große Wandfresken und Mosaikbilder schuf. Seine künstlerische Ausbildung belief sich dabei auf einige Sitzungen bei Meister Albin Brunovský. Dieser hat schon früh begriffen, dass er ein herausragendes Talent, aber gleichzeitig auch einen unzählbaren Wildwuchs vor sich hatte. Im Zeitraum des Aufstiegs, als Oskar Jakubis zum freischaffenden Künstler wurde, war er auf dem Sprung zu großen kommerziellen Karriere. In Zusammenarbeit mit einem Architekten dekorierte er damals ganze Dutzende von Wänden mit Mosaiken mit

phantastischen Motiven und Farben, die bis heute Luxusvillen in Bratislava, Kroatien, aber auch in Kuwait und Bahrain zieren. Vor ihm lagen Ruhm und Reichtum, in seinem Kopf jedoch trug er stets ausgefallene Vorstellungen und in seinen Adern zirkulierte nach wie vor rebellisches Blut, das er häufig mit starken Getränken verdünnte. Aufgrund seines Lebensstils verlor er zuerst seine Arbeit, dann seine Familie und zuletzt auch seine Bleibe. Wie im täglichen Leben, so auch in der Malerei lehnte er konsequent jegliche Regeln ab. Hatte er kein Geld für Farben, so genügten ihm auch Rotwein und Zigarettenasche. Eine Leinwand konnte er jederzeit durch einen Plastikvorhang oder eine Tafel aus rostigem Blech ersetzen. Diese unkonventionellen Materialien waren für ihn ein Reglement für die Kreation von absurden Formen und häufig auch von abstrusen Kombinationen von Öl- oder Acrylfarben. Oskar Jakubis hatte zwei Arten Bewunderer - die einen sahen in ihm den genialen Maler, die anderen einen Rebellen der Beat Generation und Kumpel für lange, sehr entspannte Abende. Jozef Švančara, studierter Kunsthistoriker, Seemann und Abenteurer, war für Jakubis das eine und auch das andere und gemeinsam kosteten sie ihre Vorstellung von Freiheit bis zum äußersten Rand aus. Ihre Begegnung auf einer Insel in der Adria wurde zur Legende. Jakubis arbeitete gerade an der Verzierung eines örtlichen Hotels, als Švančara dort zufällig mit seinem Segelboot anlegte, um seine Vorräte aufzufüllen. Die Insel war zu klein, um sich nicht zu begegnen. Nach ein paar Tagen zeigten sich jedoch auch die Alkoholvorräte auf der Insel zu klein. Zurück geblieben sind von den beiden angeblich einige „Artefakte“ wie direkt aus einer Wand ragende alte Schuhe und verschiedene dreidimensionale Bilder. Jakubis wohnte längere Zeit bei Jozef Švančara in Piešťany. Nach dessen plötzlichen Tod, begann sich das Leben von Oskar Jakubis in eine Obdachlosen-Odyssee zu wandeln. Einige Male boten ihm seine Freunde oder Kunstmäzenen übergangsweise ein Obdach. Ihn zu „zivilisieren“ versuchte auch sein Sohn Oskar Jakubis Junior, der heute bereits ein erfolgreicher bildender Künstler ist, und mehrere Schritte zur Rettung von Jakubis Senior unternahm auch der Bürgermeister der Stadt, Remo Cicutto. Aber der Lebensweg dieses stillen Rebellen und Kunst-Fantasten führte ihn unaufhaltsam irgendwo fernab der Zivilisation, in die Tiefen des Universums, dessen Bruchstücke sich in jedem seiner Bilder wiederfinden. Sein letzter Wohnsitz wurde die umgebende kleine Mauer der Fontäne bei Kruhovka, an der er nicht nur versuchte zu überleben, sondern auch zu malen. Auf Stücke von Pappe, Sperrholz oder alte Fotografien. Hier erlebte er sehr kalte Nächte und heiße Tage, wie einst der Grieche Diogenes, in Ablehnung jeglicher dauerhaften Lösung. Auf die Fragen von zufällig Vorbeigehenden und auch alten Bekannten antwortete er stets philosophisch, ohne sich

über etwas zu beschweren, mit Ausnahme von Durst. Wasser und alkoholfreie Getränke lehnte er jedoch ab. Vielleicht klingt es wie eine Schuldzuweisung in Richtung der Behörden oder seiner Freunde, dass sie nicht in der Lage waren, ihm zu helfen, aber Oskar sah jede Art Hilfe im Sinne der heutigen Regeln einer zivilisierten Gesellschaft, einschließlich einer warmen Mahlzeit, als Angriff gegen seine persönliche Freiheit. Warum er in der Nacht von 21. zum 22. September 2012 seine Bleibe verließ und die ganze Stadt bis zu einer vor der Kirche im Alt-Piešťany stehenden Bank durchquerte,

werden wir nicht mehr erfahren. Dort wurde er in den Morgenstunden gefunden und ins Krankenhaus eingeliefert, wo er laut Angaben an völliger Entkräftung starb. Vermutlich war es nicht nur die physische Schwäche, sondern auch die Erschöpfung seines Geistes, der schon seit Jahren hoch über der Erde schwebte. Oskar Jakubis wurde nur 55 Jahre alt.

Vielmehr als diese flüchtige Biographie verraten seine oft psychotischen Bilder, die immer mehr unsere bizarre Gegenwart und vielleicht noch mehr die Zukunft der Menschheit widerspiegeln. ■

▼ Black Magic Wooman

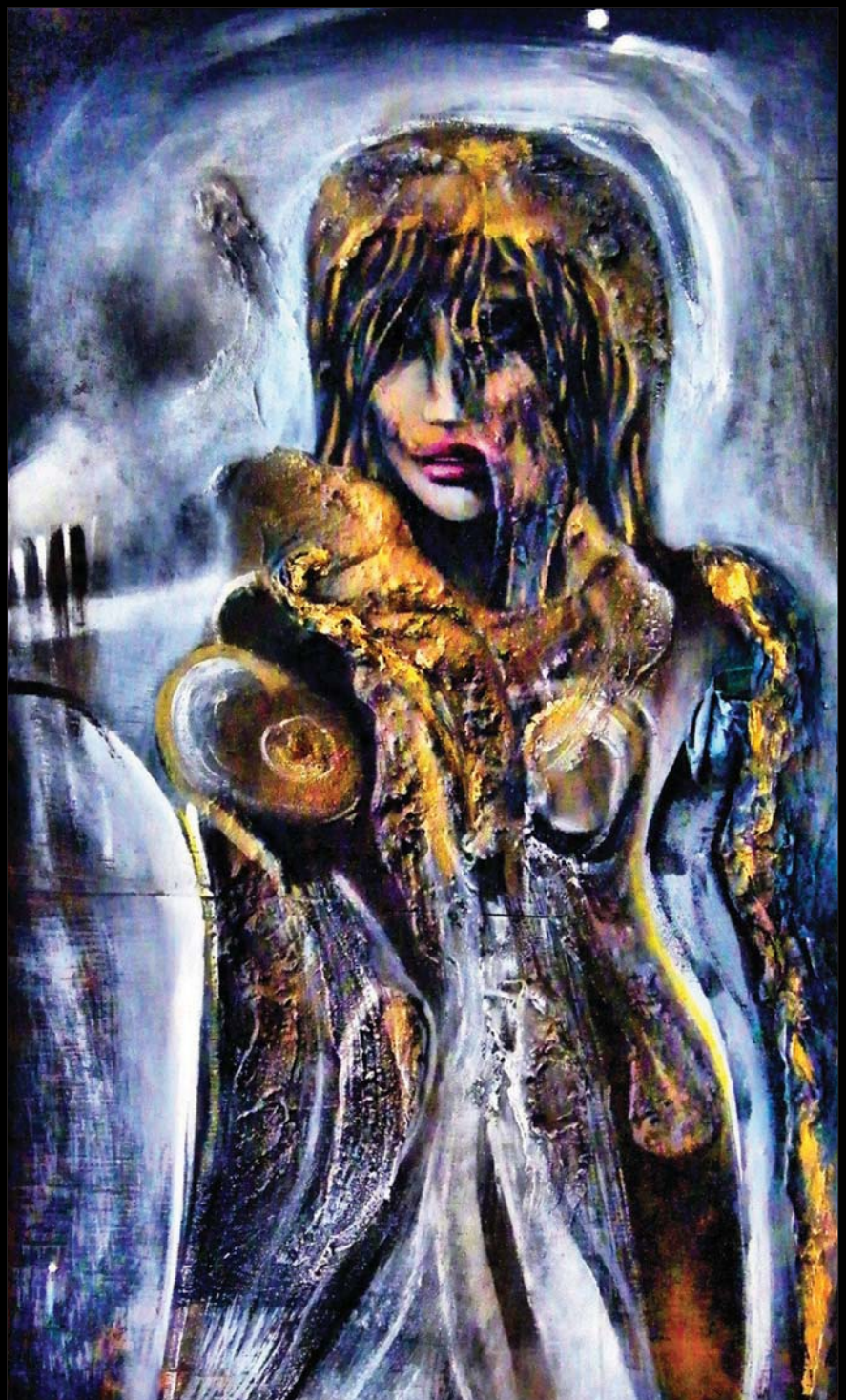

Foto Jozef Radošinský

▲ Alchemist

Foto Jozef Šimko

Na návšteve v piešťanskom rozáriu

Rozárium v Piešťanoch je súčasťou Botanickej záhrady pri Strednej odbornej škole záhradníckej. Jeho začiatky siahajú do roku 2003, keď organizácia DIE EUROPAER vypísala medzinárodnú študentskú súťaž na riešenie rozária. Víťazný projekt sa začal vzápätí realizovať. Prvé rastliny sa vysadili až nasledujúci rok, takže rozárium má za sebou práve prvé desaťročie existencie.

The Piešťany Rose Garden is part of the Botanical Garden near the Horticultural Vocational School. Its beginnings date back to 2003, when the organization DIE EUROPAER announced an international student's competition to create a rose garden. Implementation of the winning project was subsequently begun. However, the first plants weren't planted until the following year, which means that the rose garden has just celebrated its first decade in existence.

Das Rosarium in Piešťany ist ein Bestandteil des Botanischen Gartens an der Fachschule für Floristik. Dessen Anfänge reichen bis 2003 zurück, als die Organisation „DIE EUROPAER“ einen internationalen Studenten-Wettbewerb für den Entwurf eines Rosariums ausgeschrieben hat. Das Siegerprojekt wurde prompt umgesetzt. Da die ersten Pflanzen erst im Folgejahr gesetzt wurden, hat das Rosarium gerade das erste Jahrzehnt seines Bestehens hinter sich.

A Visit to the Piešťany Rose Garden

Zu Besuch im Rosarium von Piešťany

Jozef Šimko

▲ *Rosa chinensis* var. *viridiflora*▼ *Rosa mundi*

Foto Jozef Šimko

Rozlohou síce nie je veľké, ale našlo tu miesto 150 odrôd ruží. Nehľadajte v ňom bežné odrody, ktoré sa pestujú v záhradách, pretože sa špecializuje na historické ruže, ktoré tvoria veľkú časť kolekcie.

Najstaršou odrodou je ruža *Versicolor* (*Rosa mundi*) z roku 1581. Pestujú sa tu aj botanické druhy ako *Rosa centifolia*, *Rosa gallica* a ďalšie, ktoré dovezli do Európy križiaci a v kláštoroch využívali ich liečivé účinky. Nachádzajú sa tu aj ruže, ktoré pestovala francúzska cisárovná Jozefína vo svojom rozárii, prístupnom verejnosti, v meste Malmaison. Spomenieme z nich aspoň *Souvenir de la Malmaison*, ktorý manželka Napoleona dostala pri príležitosti otvorenia rozária od ruského cára.

Okrem svetových ruží sa tu nachádzajú aj domáce odrody od známeho šľachtiteľa Rudolfa Geschwinda (1829, Hředle (okres Rakovník, ČR) - 1910, Krupina). Tento vzdelaný lesmajster sa vo svojom voľnom čase venoval šľachteniu ruží. Na svojom konte má vyše 140 odrôd. V piešťanskom rozárii sú z nich zastúpené napríklad *Geschwind's Nordlanrose*, *Chloris*, *Theano*, *Geschwind schönste* a *Wenzel Geschwind*. Na doplnenie uvedieme, že po Geschwindovej smrti kúpila jeho

▲ Rosa chinensis var. viridiflora

ruže grófka Mária Henrieta Choteková do svojho rozária v kaštieli Dolná Krupá.

Ďalšiu skupinu tvoria ruže anglické, ktoré pochádzajú od Davida Austina. Tento anglický šľachtiteľ spojil kvalitu moderných ruží s vôňou a tvarom starých ruží a zvýšil ich pritažlivosť neustálym kvitnutím počas celého vegetačného obdobia.

Veľkú skupinu tvoria tzv. bodendekre - pôdopokryvné ruže. Zaujímavosťou je tzv. zelená ruža so zelenými kvetmi, Rosa chinensis var. viridiflora.

Sortiment je doplnený o ruže popínavé, ramblery, ale aj niektoré floribundky, ktoré kvitnú od leta až do jesene, a čajohybridy. V rozáriu si každý nájde to svoje, preto srdečne pozývame všetkých na prehliadku - očami, ale tiež hmatom a čuchom. ■

It is not very large, but it's enough for 150 varieties of roses. However, don't look here for ordinary varieties that are typically grown in gardens, because this garden

specializes in historical roses, which make up a large part of the collection.

The oldest variety is the Versicolor rose (Rosa mundi) from 1581. Also grown here are such botanical varieties as Rosa centifolia and Rosa gallica, which were brought to Europe by the Crusaders and used in monasteries for their healing effects. There are also roses, which were grown by the French Empress Josephine in her rose garden, which is open to the public in Malmaison. Of these, it's worth mentioning the Souvenir de la Malmaison, which Napoleon's wife received from the Russian Tsar in honour of the opening of her rose garden.

In addition to roses from around the world, there are also domestic varieties from the well-known breeder Rudolf Geschwind (1829, Hředle (Rakovník District in the Czech Republic) – 1910, Krupina). This educated forest connoisseur devoted his free time to growing and breeding roses. In all, he has over 140 varieties. Some of his roses in the Piešťany Rose Garden include Geschwind's Nordlanrose, Chloris, Theano, Geschwind schönste and the Wenzel Geschwind. To wind

up this tale we would also like to add that after Geschwind's death his rose garden was bought by Countess Mária Henrieta Choteková and moved to her rose garden at her manor house in Dolná Krupá.

English roses, which come from David Austin, make up another group of roses in the garden. This English breeder combined the quality of modern roses with the smell and shape of old roses raising their quality and attractiveness with continuous flowering throughout the entire growing season.

One large group consists of the so-called bondendecker - groundcover rose. Another interesting one is the so-called green rose with green flowers, Rosa chinensis var. viridiflora.

The range of roses is further complimented by the climbing rose, ramblers, as well as some floribunda, which flower from summer until autumn, and hybrid teas. The rose garden has something for everyone, which is why we cordially invite you for a tour - to experience it not only with your eyes, but with your sense of touch and smell, as well. ■

▲ Geschwind's Schönste

▼ Tricolore de Flandre

Und obwohl seine Gesamtfläche von überschaubarer Größe ist, fanden hier 150 Rosensorten ihren Platz. Gängige Rosensorten, wie sie in Gärten gepflanzt werden, sollten Sie hier jedoch nicht suchen. Dieses Rosarium spezialisiert sich auf historische Rosen, die einen großen Teil des Bestandes bilden.

Die älteste Rosensorte stellt die aus dem Jahr 1581 stammende *Versicolor* (*Rosa mundi*) dar. Gezüchtet werden hier auch Sorten wie *Rosa centifolia*, *Rosa gallica* und andere, die von den Kreuzfahrern nach Europa gebracht und deren Heilwirkungen in Klöstern genutzt wurden. Zu sehen sind hier auch Rosen, die die französische Kaiserin Josephine in ihrem öffentlich zugänglichen Rosarium in der Stadt Malmaison züchtete. Erwähnen wir an dieser Stelle zumindest eine von ihnen - die „Souvenir de la Malmaison“ – ein Geschenk des russischen Zaren an die Gemahlin von Napoleon, anlässlich der Eröffnung ihres Rosariums.

Neben den weltweit bekannten Rosen befinden sich hier auch heimische Arten des bekannten Rosenzüchters Rudolf Geschwind (1829, geb. in Hředle, Kreis Rakovník, CZ, gest. 1910 in Krupina). Dieser gebildete Forstwirt widmete sich in seiner

Foto Jozef Šimko

▲ The pilgrim

▼ Evelyn

Foto Jozef Šimko

Freizeit der Rosenzucht. Auf sein Konto gehen mehr als 140 Rosensorten. Im Rosarium von Piešťany sind z.B. Geschwind's Nordlanrose, Chloris, Theano, Geschwind's Schönste und Wenzel Geschwind's vertreten. Der Vollständigkeit halber soll erwähnt werden, dass nach Geschwind's Tod die Gräfin Mária Henrieta Choteková seine Rosen für ihr Rosarium im Schloss in Dolná Krupá kaufte.

Eine weitere Gruppe bilden englische Rosen von David Austin. Dieser englische Züchter verband die Qualität der modernen Rosen mit dem Duft und der Form der historischen Rosen und steigerte deren Attraktivität durch kontinuierliche Blüte während der ganzen Vegetationszeit.

Eine große Gruppe bilden die so genannten Bodendecker - bodendeckende Kleinstrauchrosen. Eine Sehenswürdigkeit ist die sog. Grüne Rose - *Rosa chinensis* var. *Viridiflora* - mit grünen Blüten.

Ergänzt wird die Vielfalt durch Kletterrosen, Rambler-Rosen, einige Floribunda-Rosen, die von Beginn des Sommers an bis in den Herbst blühen, und die Teehybriden. In diesem Rosarium findet jeder das Passende für sich, deshalb laden wir alle herzlich zu einer Entdeckungs-Tour - mit den Augen, aber auch mit dem Tast- und Geruchssinn - ein. ■

Posledný júnový týždeň patril v Piešťanoch festivalu Topfest. Na jedenástom ročníku, ktorý sa už tradične koná na piešťanskom letisku, sa počas troch festivalových dní vystriedalo okolo 70 účinkujúcich. Najväčší počet fanúšikov prišiel na sobotňajší večer, keď si vystúpenie americkej skupiny Thirty Second to Mars prišlo pozrieť až 27 tisíc divákov.

In Piešťany the last week in June belongs to the festival Topfest. Approximately 70 performers participated in the eleventh annual festival, which, as per tradition, takes place at the Piešťany airport. The largest number of fans – 27,000 - came on Saturday evening for the performance of the American group Thirty Seconds to Mars.

Die letzte Juniwoche gehörte in Piešťany dem Festival „Topfest“. Bei seiner 11. Fortsetzung, die bereits traditionell auf dem Flughafen von Piešťany stattfand, wechselten sich während der drei Festivaltage etwa 70 Acts ab. Die größte Anzahl von Fans versammelte sich am Samstagabend, an dem ganze 27.000 Zuschauer zum Auftritt der amerikanischen Gruppe „Thirty Seconds to Mars“ kamen.

Okrem tejto skupiny boli najväčšími ťahákmi festivalu osvedčené česko-slovenské kapely Kabát, Team, či zahraničné metalové legendy Helloween a Sabaton. Organizátori Topfestu 2014 nenechali nič na náhodu. Oproti predchádzajúcim ročníkom vylepšili logistiku, takže zo stanového mestečka do samotného areálu stačilo účastníkom prejsť len dvadsať metrov. Pribudlo taktiež obrovské pódium, ktoré si festival

▲ Jared Leto

Foto Peter Brichta

Najúspešnejší ročník Topfestu

Topfest's Most Successful Year

Das bislang erfolgreichste „Topfest“

Peter Remiš

tohto rozsahu už rozhodne zaslúžil. Festival zanechal veľmi dobré dojmy aj na hlavné hviezdy. Spevák a multiinstrumentalista Jared Leto zo skupiny Thirty Seconds to Mars, ktorého nadchla slovenská kuchyňa a krása našich dievčat, sa z Piešťan presunul do Prahy. Aj v českej metropole sa viackrát pochvalne vyjadril o piešťanskom koncerte ako o jednom z najlepších v rámci posledného turné.

O fotenie s Jaredom Letom, na ktoré mali nárok okrem iného aj držiteľia špeciálnych VIP vstupeniek, bol mimoriadny záujem. Svoju snímku na pamiatku s ním chcel mať aj spevák Palo Habera, ale nedočkal sa, keďže americká hviezda zamierila z pódia rovno do prichystaného auta, ktoré ju vzalo na bratislavské letisko. Nie je však vylúčené, že Jared sa na Slovensko ešte vráti. Tento spevák a hollywoodsky herec vyhlásil, že medzi našimi dievčatami by si rád našiel svoju budúcu manželku. ■

Besides this group the festival's next biggest attractions were the Czech-Slovak bands Kabat, Team and the international metal legends Helloween and Sabaton. The organizers of Topfest 2014 left nothing to chance. In comparison to previous years, they greatly improved the logistics, so that visitors from the "tent city" only had to move twenty metres to the festival area.

A huge stage was also set up, which a festival of this magnitude truly deserves.

The festival left a very good impression on the main star as well. The singer and multi-instrumentalist Jared Leto from the group Thirty Seconds to Mars, who was greatly impressed with Slovak cuisine and our beautiful girls, moved on from Piešťany to Prague. Even while in the Czech capital he repeatedly expressed praise for the Piešťany concert saying it was one of the best in this latest tour.

There was immense interest in having a picture taken with Jared Leto, something which was possible for some, but especially those with VIP tickets. Even Palo Habera (Slovak pop singer) wanted to have his picture taken with him, but didn't get the chance as the American star headed straight from the stage to an awaiting car and was whisked away to the Bratislava airport. However, we can't exclude the fact that Jared will return to Slovakia as this singer and Hollywood actor announced that he would like to find his future wife among our beautiful girls. ■

Neben dieser Band gehörten die altbewährten tschechisch-slowakischen Bands „Kabát“ und „Team“ sowie die ausländischen Metall-Legenden

„Helloween“ und „Sabaton“ zu den größten Magneten des Festivals. Die Veranstalter des Topfestes 2014 überließen nichts dem Zufall. Im Vergleich zu den vorhergehenden Jahren schafften sie eine Verbesserung im Bereich der Logistik, sodass die Teilnehmer lediglich 20 m laufen mussten, um vom Zeltplatz zum Festivalgelände zu kommen. Hinzu kam eine riesige Bühne, die ein Festival dieser Größenordnung zweifelsohne verdiente.

Das Event hinterließ auch bei den Hauptacts positive Eindrücke. Der Sänger und Multi-instrumentalist Jared Leto von der Band „Thirty Seconds to Mars“, den die slowakische Küche und die Schönheit unserer Mädchen begeisterten, reiste aus Piešťany nach Prag. Und auch in der tschechischen Metropole äußerte er sich mehrmals lobend über das Konzert in Piešťany als einem der besten seiner letzten Tournee.

Am Fotografieren mit Jared Leto, das unter anderem für die Inhaber von speziellen VIP-Karten inklusiv war, bestand ein enormes Interesse. Ein Erinnerungsfoto mit ihm hätte auch der Sänger Palo Habera gern gehabt, ging jedoch leer aus, da der US-Star von der Bühne direkt die bereitstehende Limousine ansteuerte, die ihn zum Flughafen von Bratislava fuhr. Ein erneuter Besuch der Slowakei ist jedoch nicht ausgeschlossen. Der Sänger und Hollywoodschauspieler verkündete, dass er unter unseren Mädchen gern seine künftige Frau finden würde. ■

Foto Peter Brichta

Foto Prokop Slováček

▲ Pohľad na piešťanskú Slňavu počas ME v kanoistickom maratóne.
A view of Piešťany's Slňava during the European Championships in Canoe Marathon.
Blick auf den Stausee „Slňava“ während der EM im Kanumarathon

Lodenica v znamení vodných športov

Lodenica - in the Sign of Water Sports

„Lodenica“ im Zeichen des Wassersports

Drahomíra Moretová

Pred 55 rokmi - po vzniku vodnej nádrže Sĺňava začali plochu tejto vodnej nádrže využívať vodáci rôznych druhov: veslári, kanoisti, vodní lyžiari, vodní motoristi i jachtári. Pred päťdesiatimi rokmi sa pri jazere Sĺňava na rieke Váh začalo s výstavbou piešťanskej lodenice. Po vybudovaní veže pre rozhodcov vodáckych disciplín v roku 1967 toto miesto hostilo mnohokrát nadšencov vodných športov z rôznych kútov sveta. Aj vďaka našej lodenici sa Slovensko zaradilo medzi krajiny, ktoré organizujú významné medzinárodné podujatia v rýchlostnej kanoistike. Viaceré z nich sa konali aj počas tohtoročných teplých júnových dní.

Fifty-five years ago - after the creation of the Sĺňava reservoir, this body of water started to be used by all sort of different water-sportsmen: rowers, canoeists, water skiers, and boaters. Fifty years ago, construction of Piešťany's marina (Lodenica) was also begun near the Sĺňava Lake along the banks of the River Váh. Since the construction of the tower for judges of the water competitions in 1967, this site has hosted numerous water-sport enthusiasts from all corners of the world. Thanks to our marina, Slovakia also ranks among the countries hosting major international canoeing events. Several of them took place during the hot days of June this year.

Vor 55 Jahren - nach der Entstehung des Stausees „Sĺňava“ begannen Wassersportler verschiedener Disziplinen - Ruderer, Kanuten, Wasserskifahrer, Wasser-Motorsportler und Segler - die Fläche dieses Wasserspeichers zu nutzen. Vor 50 Jahren begann am Stausee „Sĺňava“, auf dem Fluss Waag, der Bau der Piešťaner „Lodenica“ (zu Deutsch: Bootshaus, Bootshafen). Nachdem 1967 der Schiedsrichterturm für Wassersportdisziplinen errichtet wurde, begrüßte dieses Areal viele Male Wassersportbegeisterte aus verschiedenen Ecken der Welt. Auch dank unserer „Lodenica“ reihte sich die Slowakei in die Riege der Länder ein, die als Gastgeber bedeutender internationaler Sprintkanu-Rennen fungieren. Mehrere davon fanden auch während der diesjährigen warmen Junitage statt.

Začali to účastníci Európskeho pohára veteránov v maratóné. Prihlásených bolo 135 pretekárov z 26 krajín. Slovensko ako hostiteľská krajina na nich získalo štyri medaily: 1 zlatú (Milan Šišmiš - kategória C1 od 55 - 59 rokov), 1 striebornú (Marián Nemeč a Karol Šuler, kategória K2 nad 70 rokov), 2 bronzové (Marián Nemeč - kategória K1 nad 70 rokov; Pavol Rusnák - kategória C1 od 50 do 54 rokov).

Veteránov vystriedalo 233 pretekárov z 23 krajín, aby bojovali o titul majstra Európy v kanoistickom maratóné. Pretekalo sa v 15 kategóriách, z toho bolo päť ženských. Medzi najúspešnejších pretekárov patrili maratónici z Maďarska. Celkovo si z Piešťan odniesli 8 zlatých, 4 strieborné a 1 bronzovú medailu. Za Maďarmi sa v celkovom hodnotení umiestnili Španieli a Portugalci.

Takéto masové podujatia na piešťanskej lodenici prebiehali už v 60. rokoch minulého storočia. Patrili k nim napríklad Veľká cena Piešťan, Pohár Slovenského národného povstania, Veľká cena mlokov (s početnou účasťou jachtárov zo zahraničia), Hargašov memoriál (ktorý bol zároveň finálovým podujatím medzinárodnej Grand prix v kanoistickom maratóné). Svojím menom sa do dejín vodného športu v Piešťanoch zapísala aj tradičná medzinárodná regata v rýchlostnej kanoistike, či juniorská regata olympijských nádejí. Počas svojej histórie sa na piešťanskej lodenici zišlo na nejednej akcii aj štyristo súťažiacich, čo len potvrdilo kvalitu priestorov.

Tohtoročný európsky maratón podľa vyjadrení funkcionárov Slovenského zväzu rýchlostnej kanoistiky, ale aj zúčastnených pretekárov bol veľmi úspešný. Prostredie Piešťan, Váhu, lodenice považujú za ideálne aj na ešte významnejšie medzinárodné podujatie. Generálny tajomník

▼ Medailisti z pretekov juniorov na 22,5 km. V strede zlatý Maďar Máté Györgyjakab, vľavo Magnus Gregory z Veľkej Británie, vpravo tretí Nemeč Yannik Pflugfelder.
Medallists from the junior 22.5 km races. In the middle the gold medallist Hungarian Máté Györgyjakab, on the left Magnus Gregory from Great Britain, on the right the third place German Yannik Pflugfelder.
Medaillengewinner im Junior-Rennen über 22,5 km - in der Mitte der goldene Ungar Máté Györgyjakab, links Magnus Gregory aus Großbritannien, rechts der drittplatzierte Deutsche Yannik Pflugfelder

Foto Prokop Slováček

a manažér Slovenského zväzu rýchlostnej kanoistiky Boris Bergendi na slávnostnom vyhodnotení majstrovstiev Európy v Kursalone informoval primátora o ponuke, aby sa Piešťany uchádzali o organizáciu majstrovstiev sveta. V každom prípade je to veľká pocta Piešťancom, ale aj výzva. ■

The events started with a marathon for the European Cup for seniors. There were 135 participants from 26 countries. As the host country, Slovakia won four medals: 1 gold (Milan Šišmiš - category C1 age 55 - 59 years), 1 silver (Marián Nemeč and Karol Šuler, category K2 over 70 years), 2 bronze (Marián Nemeč - category K1 over 70 years; Pavol Rusnák - category C1 age 50 to 54 years).

After the seniors came 233 racers from 23 countries to battle for the title of canoe marathon European Champion. There were 15 categories, of which five were women's. Some of the most successful racers came from Hungary. Overall, they came away from Piešťany with 8 golds, 4 silvers, and 1 bronze. In the overall rankings, just behind the Hungarians, came the Spanish and Portuguese.

Such massive events at the Piešťany marina started in the 1960's. Among them are the Grand Prize of Piešťany, the Slovak National Uprising Cup, the Salamander Grand Prize (with large participation of sailors from abroad), and the Hargaš Memorial (which was also the final event of the International Grand Prix in the canoe marathon). Also earning their spot in the history of water sport in Piešťany is the traditional international regatta of speed

canoeing and the junior regatta of Olympic hopefuls.

During the history of the Piešťany Lodenica (marina), there has been more than one event with 400 competitors, which only attests to the quality of this place.

This year's European marathon, according to officials of the Slovak Canoe Association as well as the participating competitors, was highly successful. They consider the environment of Piešťany, the Váh River and Lodenica to be ideal, even for more important international events. The Secretary General and Manager of the Slovak Canoe Association Boris Bergendi informed the mayor, at the official award ceremony of the European Championships, of an offer for Piešťany to make a bid to host the World Championships. Anyway you look at it, this is a great honour for the inhabitants of Piešťany, as well as a great challenge. ■

Den Startschuss legten die Teilnehmer des Europapokals der Seniorenmannschaften im Kanumarathon. Angemeldet waren 135 Kanuten aus 26 Ländern. Die Slowakei als Gastgeberland gewann darin vier Medaillen: 1 Goldmedaille (Milan Šišmiš - Altersklasse C1 55 - 59 Jahre), 1 Silbermedaille (Marián Nemeč und Karol Šuler, Altersklasse K2 Ü70) und 2 Bronze-medailen (Marián Nemeč - Altersklasse K1 Ü70; Pavol Rusnák - Altersklasse C1 50 - 54 Jahre).

Die Senioren lösten weitere 233 Kanuten aus 23 Ländern ab, die um den Titel des Europameisters im Kanumarathon kämpften. Das Wettrennen wurde in 15 Klassen ausgetragen, davon fünf Frauenklassen. Zu den erfolgreichsten gehörten die Fahrer aus Ungarn. Sie nahmen aus Piešťany insgesamt 8 Goldmedaillen, 4 Silber-

medaillen und 1 Bronzemedaille mit nach Hause. Auf dem zweiten Platz, hinter den ungarischen Kanuten landeten in der Gesamtwertung die Spanier, gefolgt von den Portugiesen.

Derartige Großveranstaltungen fanden in der Piešťaner „Lodenica“ bereits in den 60er Jahren des vergangenen Jahrhunderts statt. Dazu zählten unter anderem der „Große Preis von Piešťany“, der „Pokal des Slowakischen Nationalaufstandes“, der „Große Preis der Wassermolche“ (mit zahlreicher Teilnahme von ausländischen Seglern) und das „Hargaš-Memorial“ (das gleichzeitig das Finalrennen des internationalen Grand Prix im Kanumarathon war. Einen Namen in der Geschichte des Wassersports von Piešťany machten sich auch die traditionelle internationale Kanu-Regatta sowie die Junioren-Regatta der Olympia-Hoffnungen.

In der Zeit ihres Bestehens kamen in der Piešťaner „Lodenica“ bei manch einer Aktion bis zu 400 Wettkämpfer zusammen, was ein Zeugnis für die räumliche Qualität des Geländes abgibt.

Der diesjährige Europamarathon war laut Aussagen der Funktionäre des Slowakischen Kanu-Verbandes sowie der teilnehmenden Kanufahrer, sehr erfolgreich. Das Umfeld von Piešťany, der Waag und der „Lodenica“ halten sie sogar für die Austragung noch bedeutenderer internationaler Sportevents geeignet. Der Generalsekretär und Manager des Slowakischen Kanu-Verbandes, Boris Bergendi, informierte im Rahmen der feierlichen Auswertung der Europameisterschaft im Kursalon den Bürgermeister über das Angebot für die Stadt Piešťany, sich als Gastgeber für die Weltmeisterschaft zu bewerben. Für die Piešťaner ist es auf jeden Fall eine große Ehre, gleichzeitig jedoch auch eine Herausforderung. ■

▼ Start kategórie K1 žien na 26,2 km.
The start of the category K1 women for 26.2 km.
Start in der Kategorie K1 der Frauen über 26,2 km

Foto Prokop Slováček